

Leto XIX. Stev. 78

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjevLjudska
PRAVICABORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

OB SOVJETSKI NOTI ZAHODNIM VELESILAM

ZDA, Velika Britanija in Francija pripravljajo skupno posvetovanje

Tri zahodne velesile se bodo posvetovale tudi z ostalimi članicami atlantskega pakta in z Zahodno Nemčijo

Ze v četrtkovni drugi izdaji našega časnika smo na kratko poročali o noti, ki jo je sovjetska vlada izročila veleposlanikom ZDA, Velike Britanije in Francije v Moskvi. V njej je predlagala sklenitev pogodbe o evropski varnosti, h kateri bi pristopile tudi ZDA, Sovjetska zveza pa bi s svoje strani pretehtala možnost vstopa v atlantski pakt. Ta sovjetski predlog je izzval po vsem svetu velik odmev. V zahodnih prestolnicah so se takoj začeli posvetovati o najnovejšem moskovskem stališču.

Iz Londona poročajo, da je britanska vlada ukrenila vse potrebno za posvetovanja med tremi zahodnimi velesilami. Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da v Londonu pričakuje odgovor vlad ZDA in Francije ter njuno soglasje o kraju in datumu posvetovanja. Pomnil je tudi, da bodo tri zahodne države potem, ko bodo njihovi predstavniki proučili sovjetsko noto, nadaljevale posvetovanja z ostalimi članicami atlantskega pakta in z Zahodno Nemčijo. Tri zahodne države se bodo o sovjetski noti posvetovale najbrž v Parizu in jih bodo zastopali njihovi veleposlaniki.

MINISTER EDEN O STALIŠČU BRITANSKE VLADE

London ne zavrača Moskve

London, 2. aprila. (Tanjug.) Velika Britanija ne zavrača odločno note, ki jo je sovjetska vlada včeraj dostavila predstavnikom treh zahodnih velesil. Britanski zunanji minister Anthony Eden je v izjavi, ki jo je danes dal v Spodnjem domu, pustil odprto vprašanje, kakšno bo dokončno stališče britanske vlade do sovjetskih predlogov. Eden ni hotel oceniti sovjetske note, dejal pa je, da se bo njegova vlada začela posvetovati z vladama ZDA in Francije.

Kar se tiče besedila note je britanski zunanji minister dejal, da se velik del te note nanaša na kritiziranje evropske obrambne skupnosti in atlantskega pakta, in sicer »s podobnim besednjakom, ki ga je Molotov uporabljal v Berlinu.«

»Obsojajo,« je pripomnil Eden, »možnost nemškega prispevka evropski obrambni skupnosti, molče pa o nemških vojaških formacijah v vzhodni coni. Nota napada ustanavljanje vojaških enot na zahodu, ne omenja pa sovjetskih pogodb s satelitskimi

državami. Atlantski pakt napadajo kot napadalno pogodbo, naperjeno proti Sovjetski zvezi. »Toda atlantski pakt,« je nadaljeval britanski zunanji minister Eden, »je bil odgovor na sovjetsko politiko in njene vzroke.«

Ko se je dotaknil sovjetskega predloga o možnosti, da se ZSSR pridruži atlantskemu paktu, je Eden dejal:

»Atlantski pakt so ustvarili svobodni zahodni narodi v pri-

zadevanju, da bi pripravili skupno obrambo pred nevarnostjo sovjetske politike in neprimerno močnejšimi sovjetskimi silami. V takšnem položaju pa članstvo SZ v atlantskem paktu ne bi bilo samo po sebi zadostno poročstvo članom te organizacije, ki jim je jasno, da je atlantski pakt najzanesljivejše poročstvo njihove svobode.«

»Toda,« je nadaljeval Eden, »atlantski pakt je nekaj več kot

MOSKOVSKI PREDLOG ISKREN?

New York, 2. aprila (Tanjug.) »New York Times« poroča iz Moskve, da nekateri zahodni diplomati v sovjetski prestolnici menijo, da je sovjetski predlog o udeležbi v atlantskem paktu zares iskren. Ko analizira noto Molotova, piše časnik, da želi Rusija končati hladno vojno — čim prej, tem bolje, obenem se pa čim manj umakniti s svojih sedanjih položajev.

Pripravljenost SZ, da bi končala spor med Vzhodom in Zahodom so proučevali že pred berlinsko konferenco in sedaj menijo, da je ta želja iskrena.

Sovjetski tisk o noti

Moskva, 2. aprila. Tass poroča, da sta današnja moskovska časnika »Pravda« in »Izvestja« na

prvih straneh objavila obširne komentarje o sovjetski noti vladam Francije, Velike Britanije in ZDA. »Pravda« predvsem piše o sovjetskem predlogu evropske kolektivne varnosti. »Izvestja« pa posvečajo več pozornosti predlogu razširitve atlantskega pakta.

Zvezni izvršni svet sprejel več uredb in ratificiral mednarodne sporazume

Kredite za nakup rjavega premoga in lignita bodo dajale banke in hranilnice do 31. avgusta

V sredo je imel Zvezni izvršni svet pod predsedstvom Svetozarja Vukmanovića sejo, na kateri je ratificiral pogodbo o nemških zunanjih dolgovih. Na podlagi tega sporazuma se naša država že od januarja pogaja z zvezno republiko Nemčijo o naših predvojnih in medvojnih terjativah in o načinu njihove ureditve. Zvezni izvršni svet je tudi ratificiral sporazum med FLRJ in Madžarsko ter med FLRJ in Bolgarijo o obnovi in zaznamovanju obmejnih znakov. Ratificiral je tudi protokol med Jugoslavijo in Romunijo o zaključni bilanci ter ureditvi dolgov med začasnim odborom za upravljanje poslov djevdapske administracije ter obrežnih držav na področju Djevdapa.

Zvezni izvršni svet je sprejel tudi več novih predpisov s pod-

Obvestilo iz Zvezne ljudske skupščine

Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega sveta ter odbor za vprašanje dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev sta izvolila na sejah z dne 1. aprila šest anketnih komisij, v katerih so člani teh odborov, in sicer z nalogo, da obiščejo nekatera središča v republikah in skupno z republikanskimi anketnimi komisijami, zainteresiranimi ustanovami, organizacijami in ljudskimi poslanci iz teh središč izvedejo anketo o problemih zdravstvenega zavarovanja.

Kolikor imajo zainteresirane ustanove, organizacije in posamezniki kake nasvete, predloge ali pripombe o vprašanih zdravstvenega zavarovanja, jih lahko pošljejo na naslov odbora za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega sveta ter odbora za vprašanje dela in socialnega zavarovanja Sveta zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine.

rovsem vojaška pogodba. Sloni na načelih individualne svobode in zakonitosti. Drugi člen pogodbe zavezuje vse države članice, naj okrepe svoje svobodne ustanove. Nam še ni znano, ali je Sovjetska zveza sedaj pripravljena sprejeti tudi to določbo in v praksi uresničiti obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe za države članice.

Ko je omenil sovjetski načrt o ustanovitvi evropskega varnostnega sistema, je Eden dejal, da je britanska vlada vselej pripravljena obravnavati predloge za krepitev evropske in svetovne varnosti.

Vodja opozicije Attlee, na čigar interpelacijo je Eden dal to izjavo v Spodnjem domu, je zate vprašal zunanjega ministra, ali je možno, da bi bila sovjetska nota temelj za razpravo o nečem na liniji izjave ministrskega predsednika Churchilla v lanskem letu o nekakšni locarnski pogodbi v Evropi.

»Mislim,« je odgovoril Eden, »da je naša prva dolžnost, da v celoti proučimo zlasti stališče naših partnerjev v atlantskem paktu, saj je očitno, da je položaj atlantskega pakta najresnejše vprašanje, o katerem je treba razpravljati.«

Na ponovno vprašanje, ali so ZDA v celoti zavrnile ruski predlog, je Eden dejal: »Res je, da je ameriška vlada objavila včeraj pripombe k tej noti brez prejšnjega posvetovanja, resnici na ljubo pa moramo povedati, da smo mi sedaj ravnali na popolnoma enak način.«

ročja gospodarstva. Sprejel je sklep, po katerem bodo banke in hranilnice tudi letos dajale delavcem in uslužbencem, upokojencem in invalidom kredite za nakup rjavega premoga in lignita. Kredite bodo dajale do 31. avgusta. Proti potrdilo stanovalcem skupnosti lahko dobi ta kredit tudi hišni svet.

Zvezni izvršni svet je spre-

Izvršni svet LRS je sprejel več novih gospodarskih uredb

Dne 1. aprila je bila pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS. Izvršni svet je sprejel uredbo o zasebnih gostiščih, ki določa, da morajo vsa zasebna gostišča do 10. avgusta 1954 prilagoditi svoje poslovanje določbam sprejete uredbe. V bodoče obstajajo zasebna gostišča, kjer je to potrebno zaradi zagotovitve gostinskih storitev in razvijanja turizma, vendar ne v mestih, mestnih občinah s posebnimi pravilnicami in industrijskih krajih. Zasebna gostišča so lahko samo gostilne, ki morajo nuditi gostom hrano in pijačo, prenočišča in pa gostilne s prenočišči. Vinotoci in bifeji ne morejo biti zasebna gostišča. V zasebnih gostiščih ne more biti zaposlena tuja delovna sila.

Dalje je Izvršni svet sprejel uredbo o pogojih za uporabo sredstev republiškega kreditnega sklada za investicije. Zakon o družbenem planu LRS za leto 1954 je ustanovil poseben republiški kreditni sklad za investicije. Izvršni svet je s to uredbo odre-

KONFERENCA VOJAŠKIH PREDSTAVNIKOV V ANKARI KONČANA

Ankara, 2. aprila (Tanjug). Jugoslovanska in grška vojaška delegacija, ki sta sodelovali na konferenci predstavnikov generalštabov držav ankarkega sporazuma, sta odpotovali iz Ankare v Carigrad. Na železniški postaji v Ankari so se od delegacije poslovili korpusni general Tunabojlu, general Džoskun in drugi višji častniki turške armade. Navzoča sta bila tudi veleposlanika FLRJ in Grčije z osebjem obeh veleposlaništev.

Na sliki: Generalni podpolkovnik Ljubo Vučković s turškim generalom Tunabojlujem in grškim generalnim majorjem Kostunom med odmorom pri razgovorih v Ankari.

DEMONSTRACIJE V TRSTU

POLICIJA NAPADLA DELAVCE

Ladjedelniški delavci demonstrirajo zoper sklep ravnateljstva, ki je včeraj odpustilo 1500 delavcev

Trst, 2. aprila (Tanjug). — V središču Trsta je prišlo danes do ostrega spopada med močnimi policijskimi enotami in nekaj sto ladjedelniškimi delavci, ki so demonstrirali po ulicah. Policija je kot po navadi napravila kordon okrog demonstrantov, potem pa je, kaže, hotela razgnati sprevod ali ga vsaj potisniti na eno stran

ulice. Demonstranti so se temu uprli in tako je prišlo do pretepa.

Doslej je znano, da je bil pri tem ranjen nek delavec, opazili so tudi, da so enega izmed demonstrantov zadržali.

Ladjedelniški delavci protestirajo zoper sklep ravnateljstva, ki je včeraj odpustilo 1500 delavcev. Ta sklep so izdali zato, ker so tržaške ladjedelnice zabredle v hudo krizo, saj ne morejo dobiti dovolj naročil.

Garibaldinci pred sodiščem

Rim, 2. aprila (Tanjug). — V Florenci se je danes nadaljevala obravnava proti skupini garibaldinskih partizanov, obtoženih akcije proti brigadi italijanskih nacionalistov »Ozopo«, ki je tudi po kapitulaciji Italije sodelovala z Nemci. Danes so govorili predstavniki obtožbe, ki so si prizadevali prikazati akcijo garibaldinskih partizanov proti nacionalističnim kolaboracionistom kot »izdajstvo italijanskega naroda«.

Dien Bien Fu: Položaj nejasen

Hanoi, 2. aprila (AFP-Reuters) Bitka za zadnjo francosko utrdbo v severnozahodnem delu Vietnama, Dien Bien Fu, divja dalje z nezmanjšano srditostjo. Napadi in protinapadi na posamezne položaje na dohodih k mestu se vrste drug za drugim.

Položaj pri Dien Bien Fu je še vedno nejasen.

ZDA, Kitajska in Ženeva

New York, 2. aprila (Tanjug). ZDA ne smatrajo, da bi se Kitajska udeležila ženevske konference kot peta velesila. Zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva je odločno zanikal sovjetsko trditev, da so na berlinski konferenci odločili, naj bi se Kitajska udeležila razgovorov o Koreji in Indokini kot ena velesil-sklateljic konference.

Nehrujev načrt

New Delhi, 2. aprila (AFP). — Predsednik indijske vlade Nehru je danes predlagal mednarodno rešitev glede prepovedi atomskega orožja.

Njegov načrt obsega štiri točke, prenehanje eksplozij vodikovih bomb, popolna objava vsega, kar je v zvezi z eksplozijami in rušilno močjo teh bomb, takojšen sestanek komisije z razorožitve, ki bi proučila razne dosežene predloge glede razorožitve. Razen tega naj bi države, ki nimajo teh bomb, ki pa lahko postanejo njihove žrtve, izdale ukrepe zoper to.

Mehiški veleposlanik umrl

Beograd, 2. aprila (Tanjug). — Mehiški veleposlanik v Jugoslaviji Eduardo Morillo Sufa je 30. marca letos v Mehiki umrl. Morillo Sufa je zastopal mehiško vlado v Jugoslaviji od 24. avgusta 1953. Beograd pa je zapustil zaradi boleznih pred nekaj meseci.

LONDONSKI KOMENTARJI

„Diplomatska poslastica“

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) London, 2. aprila. — Ze dolgo ni nobena diplomatska nota sprožila toliko komentarjev in zanimanja v Londonu, kakor zadnja nota sovjetske vlade zahodnim velesilam. To, da je sovjetska vlada izjavila, da je pripravljena popraviti svoj berlinski predlog o evropskem varnostnem paktu v tem smislu, da prizna tudi pravice ZDA, da v njem sodelujejo, ni nikogar presenetila.

Toda izjavo moskovske vlade, da je pripravljena, kolikor severnoatlantski pakt ne bi tudi vnaprej zanikal preprečevanje nove

nemške napadalnosti, proučiti svoj morebitni pristop k paktu, so tukaj sprejeli, vsaj kar se tiče komentarjev v tisku, kot prvotno razredno diplomatsko poslastico, ki je omogočila, da se je domisljiva sicer vzdržnih britanskih komentatorjev razigrala do mile volje.

Res je, da nihče ne more zanikati sposobnosti moskovske vlade, da izbira ugodne trenutke za svoje velike diplomatske poteze. Ze nekaj dni je na primer v britanskem tisku vse polno obvestil o eksplozijah ameriških vodikovih bomb na Tihem oceanu z neštetiimi neprijetnimi podobnostmi o obsegu in možnoih razdejanih s to vrsto orožja. V takšnem vzdušju pa nota s takšnim besedilom, kakršno je sovjetsko, mora imeti ne glede na to, da se zdijo zahodni javnosti nekateri predlogi nesmiselni, vsekakor določen učinek. Hkrati se je sovjetska nota pojavila v trenutku, ko zastavljajo še zadnje napore, da bi Francija ratificirala pogodbo o evropski obrambni skupnosti.

Tukaj so opazili, da je bil Eden v svojem govoru v parlamentu precej zadržan in ozrepen. Sodeč po komentarjih tiska je celo videti, da je sovjetska nota okrepila upanje ki ga je berlinska konferenca precej omajala. Gre za stare kombinacije Churchilla o »stikih na visoki ravni« in o možnosti, da bo sklenjen sporazum velesil po zgledu Locarna.

D. Blagojević

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 2. aprila ob 7. uri: Hladnejši zrak je danes zjutraj vstrel naše kraje in povzročil prehodne pooblačitve z rahlimi padavinami. V njegovem zaledju se je izgledalo močno področje visokega zračnega pritiska, ki usmerja nadaljnje atlantske frontalne motnje proti severovzhodu, medtem ko uvaja v področje Alp ponovno toplejšo zračno gnoto. V Jugoslaviji je bilo danes dopoldne precej oblačno vreme. Val hladnejšega zraka je dosegel že zahodno Srbijo. Na Hrvaškem rahlo dežuje, v Sloveniji pa so tu in tam še krajevne plohe. V zahodni Sloveniji se postopno jasni. Temperature so bile ob 10 uri nekoliko nižje kot včeraj, in sicer so se gibale na Primorskem okoli 15° C, v notranjosti pa okoli 10° C.

Napoved za soboto, dne 3. aprila: Lepo vreme. Delna oblačnost z višjimi oblaki v opoldanskem urah zlasti na Gorenškem in Srednjem krajevno pooblačitve. Nočne temperature bodo padle v notranjosti pod 0° C (nevarnost snega), na Primorskem pa bodo okoli 5° C. Dnevne temperature bodo od 12 do 18° C.

ODMEV IV. PLENUMA CK ZKJ V SLOVENIJI

Okrajni komiteji in osnovne organizacije ZK so že začele uresničevati smernice plenuma

V Sloveniji so delovni ljudje, zlasti pa komunisti, z velikim zanimanjem spremljali potek zadnjega plenuma CK ZKJ. V terenskih osnovnih organizacijah in po podjetjih že sklicujejo sestanke, na katerih obravnavajo njegove sklepe in smernice za bodoče delo.

Ljubljana 2. aprila. V Ljubljani namerava Okrajni komitej ZK sklicati prihodnji teden plenum, da se bodo podrobno pogovorili zlasti o osnovnih organizacijah ZK v tistih ustanovah, ki niso čisto administrativnega značaja. Glede gledališč, založb in uredništev listov bo plenum obravnaval in sklepal o tem, ali naj bi vzpostavili osnovne organizacije ZK po ustanovah, ali v okviru strokovnih društev, n. pr. društva gledaliških igralcev, novinarjev itd. Vsekakor se bo po temeljiti razpravi treba odločiti za obliko, ki bo najbolj ustrezala, da bo delo komunistov prišlo resnično do izraza ter bo lahko najbolj vplivalo na nadaljnje delo teh ustanov. Književniki, likovni umetniki in drugi pa bodo seveda osnovali osnovne organizacije ZK v okviru svojih društev, ker nimajo specifično svojih ustanov, marveč delajo na raznih področjih.

V ljubljanski bolnišnici so že doslej ves čas imeli dve osnovni organizaciji ZK, ker jih po reorganizaciji niso razpustili ter članov usmerili v terenske organizacije, pravilno predvidevajoč, da bi to škodovalo delu v bolnišnici. Plenum bo samo skušal najti pravilno rešitev glede povezave obeh osnovnih organizacij ZK v bolnišnici, kjer združuje ena zdravstveno in bolniško osebje, druga pa profesorje visoke medicinske šole, med obeh pa je precejšen prepad ter ni sodelovanja, s katerim bi bilo delo še mogoče izboljšati.

Prve skupne konference Zveze komunistov mesta in okolice Celja, ki se je pričela danes v dvorani Narodnega doma, so se razen 205 delegatov udeležili tudi član IK ZKJ tovariš Franc Leskošek-Luka, član IZ ZKS tovariš Viktor Abelj, zastopniki JLA, množičnih organizacij, komitejev ZKS sosednjih okrajev ter drugi gostje. Po uvodnih formalnostih je sekretar Mestnega komiteja ZKS tovarišica Olga Vrabčič prebrala poročilo o delu Zveze komunistov v Celju in okolici med obdobjem II. in III. kongresa ZKS in posebno poudarila delo Zveze komunistov v lanskem letu. Kot odločilno in pomembno prelomno dobo graditve socialistične družbe je omenila najbolj zunanje in notranje politične pridobitve, pri katerih je imela ZK vodilno vlogo. Zdrženo vodstvo kritično ocenjuje delo ZK v okraju in ugotavlja, da je ZK v osnovi uspešno reševala najosnovnejše naloge. Rezultati aktivnega dela komunistov so vidni na vseh

področjih: nekje v manjši, drugod v večji meri. Delo ZK se najbolj zrcali v vse večjem političnem vplivu in ugledu, ki ga ima med prebivalstvom, posebno pa v številnih političnih manifestacijah. Delo političnih organizacij kaže stalen napredek tako v večjem zanimanju ljudi za razna politična vprašanja, kakor tudi v kvaliteti političnega dela pri razvijanju ter krepitvi organov delavskega upravljanja in družbene samouprave.

V nekaterih organizacijah ZK pa so še vedno slabosti, ki se kažejo v tem, da le-te niso uspele premagati starih pojmovanj in metod v delu. Ponekod organizacije ideološko niso toliko pripravljene, da bi pravočasno zapažale probleme okrog sebe in nanje uspešno reagirale. Zato bo to v bodoče ena osnovnih nalog v organizaciji ZK. V primerih, ko organizacije niso na sestankih razpravljale o važnih problemih svoje okolice, so posamezni komunisti, ideološko nezgrajeni, naselili raznim prišepetavcem — tehnokratom in birokratom — in celo branili njihovo stališče pod pretravo »socialistične kritike ali borbe mnenj«. Seveda so to le posamezni primeri, ki jih ni mogoče posploševati.

V večini osnovnih organizacij so komunisti vložili dokaj napora za uresničitev sklepov VI. kongresa ZKJ in plenuma CK ZKJ, čeprav tekega napredka niso za beležili pri dvigu ideološke ravni članov ZK.

Na letnih konferencah osnovnih organizacij ZK so večinoma birokratsko razpravljali o delu komunistov. V glavnem je bilo na konferencah govora o tem, kako so delale sindikalne in mladinske organizacije, niso pa razpravljali o tem, kaj delajo v teh organizacijah komunisti in kakšne so bodoče naloge komunistov na tem področju. V Socialistični zvezi delovnih ljudi dela sedaj več komunistov in je politično delo postalo kvalitetnejše. Vendar se ni mogoče s tem zadovoljiti, saj je še vedno število aktivnih komunistov v tej organizaciji premajhno.

Spričo vidnega razvoja v delavskem upravljanju se še vedno v večini podjetij najdejo razne slabosti. Te slabosti so v tem, da podjetja na vse mogoče načine skušajo pridobiti čimveč zase, čeprav na račun skupnosti. Komunisti v organih delavskega upravljanja, tako da bi obravnavali razne zadeve, ne pa tudi manj važnih vprašanj v okviru celega podjetja. Ni dvoma, je pripomnil, da so se delavski sveti v upravljanju podjetij usposobili in izboljšali za vodstvo, da pa še zmeraj opravljajo takšne posle, ki sodijo v pristojnost administracije. To velja tudi za najboljše kolektive.

Potem je govoril o izkušnjah v delu delavskih svetov in pri-

Naša sindikalna delegacija v Zahodni Nemčiji

Delegacija sindikata delavcev in uslužbencev komunalnih podjetij Jugoslavije odpotuje jutri v Stuttgart. V Zahodni Nemčiji se bo mudila 10 dni kot gost sindikata nemških uslužbencev, javnih služb, prevoza in prometa.

DNEVNA KRONIKA

Po popisu stanovanj volitve stanovanjskih svetov

Ljubljana, 2. aprila. Včeraj je bil sestanek ljudskih odborov MLO in predsednikov ter tajnikov terenskih odborov SZDL, na katerem so razpravljali o izvedbi volitev v stanovanjske svete. Po končanem popisu in kategorizaciji stanovanj bodo na vseh terenih Ljubljane sestanki ljudskih odborov in stanovanjskih komisij, kjer bodo določili po enega stalnega člana iz tistih hiš, ki bodo prišle v stanovanjsko skupnost, za izvedbo volitev stanovanjskih svetov. Razpis volitev bo Mestni ljudski odbor sklenil na svoji prihodnji seji, ki bo prihodnji teden v sredo.

V Sarajevu bodo letos 1 milijardo din porabili za gradnjo stanovanj

Narodni dohodek Sarajeva se je lani povečal v primerjavi s predlanskim letom za 23%. Zato so lahko v letošnjem družbenem planu zvišali izdatke za mestno gospodarstvo za 21%. Letos bodo

Delegacija JLA za Grčijo

Skopje, 2. aprila. — V prvi polovici aprila bo delegacija JLA, na čelu z generalmajorjem Karanovičem obiskala poveljstvo III. armijskega korpusa grških oboroženih sil.

Gozdni požar v Zagorju

Zagorje, 2. aprila. Danes ob 18.30 je izbruhnil v Ravenski vasi nad Zagorjem gozdni požar. Vzrok požara še ni znan. Sklepanje, da je nastal zaradi ne previdnosti pri požiganju gozda. Reševalna ekipa je takoj odšla na mesto požara in upamo, da ga bodo lokalizirali. Ob času poročanja požar še traja.

Seja Izvršnega sveta LRS

(Nadaljevanje s 1. strani) odobral upravni odbor Narodne banke FLRJ — Centrale za LRS po predhodni preveritvi strokovne komisije pri tej banki in v soglasju s smernicami Izvršnega sveta LRS.

Izvršni svet je sprejel uredbo o pogojih za uporabo sredstev sklada za gospodarsko pomoč Primorski, Kočevski in Dolenjski, ki ga upravlja Uprava za investicije LRS. Sredstva sklada se dajejo industriji, turizmu in gostinstvu kot posojila, vsa ostala sredstva sklada — tudi sredstva, določena za študij za novo industrijo — pa se dajejo kot dotacije. Kredite iz tega sklada daje Narodna banka FLRJ — Centrala za LRS v sporazumu z Upravo za investicije LRS. Obresti ne smejo biti nižje od 2%, rok odplačila pa ne daljši od 20 let.

Uredba o načinu in rokih

vplačila deleža Ljudske republike Slovenije na dohodkih okrajev in mest določa, da se štejejo vsi dohodki okraja, mestnih občin in občin na območju okraja za skupne dohodke in prav tako vsi dohodki mest in občin na območju mesta za skupne dohodke mesta. Delež ljudske republike se izračunava in plačuje od skupnih dohodkov okrajev in mest po progressivni lestvici, upošteva se dohodek na enega prebivalca. Ta delež ljudske republike se vplačuje in obračunava četrtletno, odplačuje pa v višini 80% mesečnih akontacij. Dokončni obračun in vplačilo se opravi po potrjenih zaključnih računih gospodarskih organizacij in na podlagi dejanskega vplačila vseh ostalih dohodkov, ki grede med skupne dohodke okrajev in mest za leto 1954.

Za državnega podsekretarja v Drž. sekretariatu za gospodar-

stvo LRS je bil imenovan dr. Mirko Hočvar, dosedanji pomočnik Javnega tožilca LRS.

Z odlokom je določil zavode in organizacije, ki delegirajo člane v Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS, in enako zavode in organizacije, ki določijo svoje zastopnike v Svet za prosveto in kulturo LRS.

Izvršni svet je ustanovil republiško finančno inšpekcijo iz dal navodilo za ureditev gozdarske službe v okrajih in mestih in z odlokom določil, da se smejo posamezne vrste gospodarskih podjetij in obrtov v gozdarstvu ustanovljati samo s privolitvijo Drž. sekretariata za gospodarstvo LRS.

Izvršni svet je postavil komisijo, ki naj v skladu z dosedanjimi ugotovitvami finančnega pregleda poslovanja Triglav filma stavi ustrezne predloge glede dodelitve dotacije temu podjetju.

Razširjeni plenum CK ZK BiH

Sarajevo, 2. aprila. V Sarajevu bo 7. aprila razširjena plenarna seja Centralnega komiteja ZK BiH. Izvršni komitej CK predlaga plenumu za dnevni red:

1. izpolnitev sklepov IV. plenuma CK ZKJ — referent Cvjetin Mijatović;
2. sklepanje o sklicanju drugega kongresa Zveze komunistov Bosne in Hercegovine;
3. razno.

Naši pomorščaki povabljeni na kongres sindikata švedskih pomorščakov

Reka, 2. aprila (Tanjug). Centralni odbor sindikata pomorščakov Jugoslavije je dobil povabilo od sindikata pomorščakov Švedske, naj pošlje svoje predstavnike na njihov peti kongres, ki bo v juliju. Delegati bi ostali na Švedskem tri tedne kot gostje sindikata pomorščakov. S tem bi hkrati vrnili Švedom obiske njihovih sindikalnih predstavnikov, ki so bili lani gostje našega sindikata.

Sindikata pomorščakov je to povabilo sprejel.

ljanka so se vse premalo politično borili proti takšnim pojavom v našem gospodarstvu. Prav tako so se premalo zavzeli za posledice gospodarskega kriminala, ki je v celjskem industrijskem bazenu prizadel v zadnjih dveh letih 50 milijonov din škode.

Načela socialističnega kmetijstva vse bolj prodirajo med delovne kmete v celjski okolici, kar se zlasti odraža v postopnem utrjevanju Socialistične zveze na vasi in v vse večjem prostovoljnem vključevanju kmetov v kmetijske zadruge. Viden korak na tem področju so pokazali občni zbori kmetijskih združenj. Kmetje z razumevanjem in pripravljenostjo gledajo na perspektive kmetijstva in vedo, da se kmetijsko gospodarstvo lahko hitreje razvija samo ob sodelovanju s kmetijskimi združenji. Socialističnih teženj na vasi pa niso dovolj podpirali člani ZK, ki so prvi za to poklicani. Vaše organizacije ZK so maloštevilne (izven kmetov je v organizacijah ZK samo 196 članov ali 6% od skupnega števila članov ZK v združenem okraju). Razen tega je ideološki nivo članov-kmetov zelo nizek. Zato taki komunisti, pa tudi celo organizacije niso vodilna sila socialističnega razvoja na vasi. Prav v tem se zrcali slabost političnega dela ZK na vasi.

V poročilu je tovarišica Olga Vrabčičeva podrobno razčlenila delo v družbenih organizacijah in organih ljudske oblasti, tako v mestnem, okrajnem in občinskih ljudskih odborih.

Popoldanski del konference je bil posvečen diskusiji. Zvečer so delegati konference prisostvovali predstavi »Mladost pred sodiščem«, ki jim jo je priredil kolektiv Mestnega gledališča Celje.

Djuro Salaj o potrebi po novem zakonu o delavskih svetih

Sisak, 2. aprila (Tanjug). V metalurškem kombinatu v Sisku se je davi v navzočnosti kakih 150 predstavnikov delavskih organov upravljanja in sindikalnih funkcionarjev začelo posvetovanje 27 metalurških podjetij in rudnikov Jugoslavije. Udeležuje se ga tudi predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Djuro Salaj.

Zakon o delavskih svetih je že nekoliko zastarel in potreben bi bil nov zakon o delavskem samoupravljanju, je rekel danes predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj, ko je govoril na posvetovanju. Poudaril je, da ne govori v imenu centralnega sveta, ker o tem vprašanju, še niso razpravljali, marveč da je to njegovo osebno mnenje. Rekel je, da se strinja s predlogi, sproženimi v razpravi, naj bi delavske svete ustanovili po obratih, toda samo tam, kjer so za to pogojli.

Djuro Salaj meni, da je ustanavljanje delavskih svetov po obratih zelo zamotana zadeva, ki zahteva vstransko analizo, preden bi prišli na tak način poslovanja. Brez temeljite proučitve tega vprašanja ne bi mogel kategorično reči, da bi bilo treba delavske svete ustanoviti po obratih podjetij te panoge, ker je to odvisno od značaja njihovega poslovanja.

Ko je govoril o delu delavskih svetov po obratih, je Djuro Salaj poudaril, naj bi tudi v prihodnje ostali posvetovalni organi Centralnega delavskega sveta v ko-

O monopolu v projektiranju

Tovariši uredniki! V rubriki »Pisma uredništvu« ste 23. marca objavili dve pismi proti sklepom o projektiranju, sprejetim v seminarju gradbenih inšpektorjev na področju Srbije. Ne smemo pozabiti, da so bili ti sklepi sprejeti zato, da bi predpis, ki ureja gradbeništvo v našem gospodarskem sistemu, čim dosledneje in pravilneje izpolnjevali. Ti sklepi jih niso niti najmanj »zaostrižili« ali popačili, ker seminar predpisov ni mogel spreminiti.

V pismih je govora o potrebi, da bi pravico do projektiranja razširili na vse inženirje in tehničke, »da bi razbili monopol« projektivnih podjetij. V enem pismu pa je izrecno poudarjeno, naj bi samo »Projektivni zavod iz Beograda imel pravico sestavljati projekte«. V seminarju pa je usvojen predpis, ki ureja razpravo prevevala želja, naj bi projektiranje, čeprav gre samo za manjša poslopja, dovolilo slehernemu za to usposobljenemu človeku, toda predpisi to izrecno prepovedujejo. Tudi mnogi gradbeni inšpektorji, poklicani, da na tem področju bde nad izpolnjevanjem predpisov, so sestavljali majhne (pa tudi velike) projekte in precej zaslužili. Zato so vztrajali na tem, da predpisov ni treba izpolnjevati.

Predpise pa smo dobili prav zato, da bi napravili konec anarhični graditvi in da bi vedeli,

kaj je dovoljeno in kaj ne. Projektiranje lahko samo projektivne organizacije in pooblašeni projektanti, enako kakor se lahko z drugimi dejavnostmi ukvarjajo samo tisti, ki so zanje usposobljeni in pooblašeni. Omogočeno je tudi ustanavljati urade samostojnih projektantov in kdor je za to usposobljen, lahko tak urad ustanovi, registrira in v njem dela.

Zdi se mi, da klic po pravici do projektiranja prihaja prej od tistih, ki so z veljavnimi predpisi izgubili to pravico, kakor od ljudi, ki so jim projekti potrebni. Če računamo, da odpadke na projekto približno 2% za graditev potrebne vsote, tedaj pač ne moremo trditi, da ta cena odloča, ali bomo kaj gradili ali ne. Projektanti so kot uslužbenci raznih podjetij in ustanov nekontrolirano imeli dohodke, ki niso bili obremenjeni z obveznimi davki. Njihove storitve so lahko bile cenejše od projektivnih podjetij, ker niso plačevali ne socialnega prispevka, ne davka, ne drugih dajatev.

Kar se tiče monopolov projektiranja, ta trditve delno drži. Toda ti monopoli lahko po sedanjih predpisih hitro prenehajo, ker je ljudskim odborom, organizacijam in posameznikom omogočeno, da ustanove projektivne organizacije in v korist družbe s svobodnim tekmoanjem pripomorejo k pocenitvi projektivnih storitev.

Jovan Stankov, Bečej

Anketa o bolniškem zavarovanju

Organizirali jo bodo člani skupščinskih odborov

V četrtek sta nadaljevala delo odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje ter odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja Zveze ljudske skupščine. Na skupni seji so člani odborov poslušali obrazložitev tez in osnutka zakona o bolniškem zavarovanju, o katerem je poročal poverjenik Zveznega izvršnega sveta Zdenko Has. Poslušali in sprejeli so tudi poročilo o delu pododborov in delu v zvezi z novim zakonom o bolniškem zavarovanju.

V razpravi na skupni seji so poudarili, da spremembe v sistemu socialnega zavarovanja nikakor ne pomenijo zmanjšanja pra-

vic zavarovancev, marveč da je njihov namen predvsem, da bi za to določena gmočna sredstva čim boljše in pravilneje izkoristili, da bi posvetili več pozornosti preventivnim ukrepom, skratka, da bi zdravstveno zaščito čim učinkoviteje organizirali.

Odbora sta imela tudi ločeni seji, na katerih sta določila ekipe ljudskih poslancev, ki bodo v vseh ljudskih republikah organizirale anketo o bolniškem zavarovanju. Do 20. aprila bo gradivo te ankete v glavnem zbrano in poslano odboroma. Potem bosta začela odbor sestavljati osnutek novega zakona o bolniškem zavarovanju.

DEVIZNI TEČAJI 2. APRILA

Valute	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž.	Ažio v %
1 ameriški dolar	830.91	830.-	830.94	176.78
1 angleški funt	2.190.-	2.270.-	2.474.89	194.63
100 nemških mark	-	18.000.-	17.747.75	148.47
100 belg. frankov	1.700.-	-	2.136.52	256.09
100 franc. frankov	-	317.42	225.93	163.58
100 švic. frankov	16.600.-	18.200.-	17.532.39	155.57
100 ital. lir	113.94	118.-	119.87	149.73
100 lit. STO	-	111.02	110.-	129.17
100 hol. forintov	-	-	19.722.21	149.81
100 šved. kron	-	16.500.-	16.500.-	184.52
1 egipt. funt	-	-	-	-
1 obr. dolar Avstrija	723.-	796.-	789.60	163.20
1 obr. dolar Danska	-	-	-	-
1 obr. dolar Finska	610.-	611.-	605.40	101.80
1 obr. dolar Norveška	-	-	600.-	100.-
1 obr. dolar Grčija	-	-	700.60	133.53
1 obr. dolar Turčija	-	610.-	610.-	100.00
1 obr. dolar Izrael	-	600.-	600.-	100.-
1 obr. dolar Argent.	-	-	-	-
1 obr. dolar Brazilija	610.-	-	607.17	102.39
1 obr. dolar Paragvaj	-	-	571.-	90.33

Pripombe: prometna ena 3 milijonov. Nepredno ostalo 14.000.- DM po limitu 17.000.- din. Večji zaključki v US \$ kg lit. in obr. dolarjih Avstrija. Tečajji padajo in prodajalci že težko dosežejo prodajo po predhodnjih srednjih tečajih.

Posebni sestanki se vrše 6., 15. in 27. aprila.

Za izboljšanje km. tiške proizvodnje

Ali naj bodo kmetijske nadaljevalne šole obvezne?

Ljubljana, 2. aprila. Danes se je začel v Ljubljani IV. letni občni zbor Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Poleg delegatov, ki zastopajo 574 članov društva iz vseh 16 podružnic, prisostvojuje zboru tudi predstavnik Sol. inštituta, organizacij in društev, ki imajo posredne ali neposredne stike s kmetijstvom.

O delu društva kmetijskih inženirjev in tehnikov v lanskem letu je zbor poročal predsednik prof. ing. Jože Levstik. Glavno delo Društva je bilo usmerjeno v povečanje produktivnosti dela v kmetijstvu oziroma na to, da bi povečali količino in izboljšali kvaliteto kmetijskim pridelkom. Gre za to, da bi se kmetijskemu prebivalstvu nudila možnost ugo-

pombah, da plačni sistem premalo izpodbuja delovne kolektive, zlasti tiste člane, ki se najbolj zavzemajo za uspeh podjetij. V tej zvezi je poudaril, da moramo iskati rešitev tega problema v popolnem prehodu obratov v podjetju na gospodarski račun.

Po govoru predsednika Salaja so na posvetovanju nadaljevali razpravo o povečanju delovne storilnosti v metalurških podjetjih.

Z OBČNEGA ZBORA DRUŠTVA KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV SLOVENIJE

Za izboljšanje km. tiške proizvodnje

Ali naj bodo kmetijske nadaljevalne šole obvezne?

Ljubljana, 2. aprila. Danes se je začel v Ljubljani IV. letni občni zbor Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Poleg delegatov, ki zastopajo 574 članov društva iz vseh 16 podružnic, prisostvojuje zboru tudi predstavnik Sol. inštituta, organizacij in društev, ki imajo posredne ali neposredne stike s kmetijstvom.

rabo sodobne tehnike in drugih sredstev, da bi z manjšimi stroški in trudom dosegli boljši uspeh. Zato pa je potrebno tudi strokovno znanje. Kmetijski strokovnjaki so predvsem v prevelikem številu zaposleni v ustanovah po večjih centrih, premalo pa jih je na okrajih — med samimi proizvajalci.

Ukrepi za kmetijske nadaljevalne šole, ki naj bi zajemale posolsko mladino, so bili zelo potrebni. Nekateri člani Društva pa niso soglasni, ali naj bi bile te šole obvezne za mladino določenih let ali naj bi bile na prostovoljni osnovi. Nekateri so tudi mnenja, da bi kazalo pripraviti tudi posebne tečaje za starejše kmetovalce.

K. M.

ODMEVI NA SOVJETSKO NOTO

JUINOVA OPREDELITEV IN SOVJETSKA NOTA

okrepila nasprotnike EOS v Franciji

Pariz, 2. aprila. Dva dogodka, ki sta učinkovala kot olje na ogenj, sta razplamtela plamen splošne debate v zadevi vključitve Francije v EOS. Izjava maršala Juina, ki se je dokončno uvrstila v tabor nasprotnikov EOS, ali bolje rečeno, francoske vključitve v EOS, ter sovjetska ponudba glede pristopa k severnoatlantskemu paktu, oziroma vključitve ZDA v pakt o evropski kolektivni varnosti, sta vplivala na okrepitev pozicij nasprotnikov EOS in znatno omajala francosko javnost, ki je že kazala znake očitne utrujenosti in lahko bi rekli — ravnodušnosti.

Pariški tisk poudarja, da maršal Juin ni primerna osebnost, da bi lahko držala v rokah zastavo vseh nasprotnikov EOS. Velik del Francozov z maršalom ni zadovoljen, ker je bil do izkrcanja v Afriki leta 1942 na strani Petaina in ker je šele potem, kakor pravi general de Gaulle, »prihital na pomoč zmagavitelja«. Toda maršal Juin nudi močne argumente: najbolj kompetentna vojaška osebnost Francije odklanja poslušnost vladi z besedami: »Dati prav? Komu? Državi? Kje pa je ta država?« Dalje, poveljnik kopnenih vojaških sil za Srednjo Evropo in član

štaba organizacije atlantskega pakta se javno izreka proti evropski vojski, na kateri naj bi slonela vojaška moč tega pakta v Evropi! To so nedvomno dragoceni argumenti, ki jih bodo nasprotniki evropske vojske, ne oziraje se na Juinovo osebnost, izkoristili.

Tudi učinka sovjetske note na francosko javnost ne smemo podcenjevati, čeprav so politični krogi ocenili to noto kot propagandno gradivo, katerega ostrina je naperjena proti EOS. Kakor maršal ni osebnost, okrog katere bi se lahko zbrala francoska protievropska opozicija, tako tudi SZ ni sila, ki bi lahko brez pridržka potegnila za seboj francosko javno mnenje. Nobenega dvoma pa ni, da je sovjetska poteza nekoliko povečala prepričanje javnosti — v kateri sta nevtralistični in protiameriški vpliv očitna — da so vendarle nekatere možnosti, da bi dosegli sporazum s SZ in da bi bilo treba za to žrtvovati EOS — to dvomljivo poročilo proti nemški nevarnosti, ki razbija enotnost Francije.

Eno fazo, morda prehodno in epizodno, morda odločilno, so nasprotniki EOS dobili. Toda že jutri — pomembnejši uspeh v Indokini, ugodna ureditev posarskega vprašanja, izdatnejše sodelovanje Velike Britanije in EOS, spretna poteza Eisenhowerjeve administracije, skala je široka in neizčrpana, — lahko položaj iz temeljev spremeni.

Bogdan Pešič

Prizadevanja brez učinka

Propagandne razstave držav sovjetskega bloka v Kairu — Glede na SZ se Egipt ne želi zaleteti, ker hoče uveljavljati realistično politiko, menijo kairski politiki

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Kairo, konec marca

Na dva praznična dneva Kaira so priredili na Nilu in okrog parka Gelizja velike ognjemete. Napovedali so jih z velikimi reklamami v tisku, čes da predstavnik Vzhodne Nemčije žele nuditi prebivalcem Kaira razvedrilo. Organizatorji teh ognjemetov, ki so privabili mnogo prebivalcev Kaira, so bili prireditelji velike razstave vzhodnonemške industrije na razstavnem prostoru pri mostu Kasr el Nil. Za Češkoslovaško in Madžarsko je zdaj prišla na vrsto Vzhodna Nemčija, da pokaže ne le prebivalstvu Egipta, »marveč tudi vsemu arabskemu svetu« pridobitve nemške industrije pod sovjetsko kontrolo. V glavnem so razstavili razne orodne stroje, izmed katerih mnogih sploh ne bodo mogli prodati na tukajšnjem trgu. Pripeljali pa so jih zato, da bi ljudje videli, kaj vse lahko sovjetski blok nudi v svoji izmenjavi z arabskimi deželami.

Tisk je poln plačanih reklam in celih strani o tej razstavi, hkrati pa napoveduje prihod Bolgarov. Poljakov in na koncu same SZ z razstavami njihovih izdelkov. Med Egiptom in SZ je bil nedavno podpisan trgovinski sporazum o izmenjavi pridelkov in izdelkov. V Kairu so začeli prikazovati prvi sovjetski film »Sadko«. Vso to dejavnost je spremljal tudi diplomatski ukrep — predstavitvi SZ v Kairu in Egipta v Moskvi sta postali veleposlanštvi.

Hkrati z vso to dejavnostjo sovjetske politike v tem delu sveta pa so odnosi med Egiptom in zahodnimi državami čedalje bolj napeti. Nadaljujejo se spori in incidenti na področju Sueza, uboji egiptovskih državljanzov in angleških oficirjev se vrste dan za dnem. Pogajanja med Veliko Britanijo in Egiptom o umiku angleških čet s področja prekopa so prekinili. Vsi znaki kažejo, da je nastala med Egiptom in zahodnimi državami globoka in latentna kriza in da si zunanja politika SZ prizadeva, da bi to vrzel povečala še z novimi ovirami.

V Kairu in Aleksandriji je bilo prav tiste dni, ko je nastal spor med revolucionarnim svetom in generalom Nagibom čutil živahnije gibanje kominformističnih elementov, egiptovska vlada pa je odredila mnoge aretacije. Značilno pa je, da so taisti elementi še nedavno zmerjali revolucionarni svet in generala Nagiba s fašisti in hlapi ZDA in da je to njihovo »načelnost« stališče prenehalo veljati istega dne, ko je moskovski ra-

dio razglasil, da je gibanje oficirjev napredno.

Da bi se čimbolj prikupila Egiptanom kot odkritosrčen prijatelj, je SZ tudi v vprašanju Sudana podprla unioniste, ki so za združitve ali federacijo z Egiptom. Pri tem je moskovska radijska postaja trdila, da bi bil Egipt skupaj s Sudanom velična, ki bi zelo ogrožala Angleže v Afriki in na Vzhodu. Ves egiptovski tisk je na prvih straneh ponatisnil ta komentar. V SZ so zlasti pozdravili novembrsko izjavo podpolkovnika Nasera, v kateri je rečeno, naj egiptovsko ljudstvo ničesar ne pričakuje od ZDA, ker so v vprašanju Sueza na strani Angležev. Egiptovski list »Al Misri« je izkoristil priložnost in pisal, da bi se moral Egipt v začetku svojega razvoja kakor nekoč Turčija pod Kemalom nasloniti v boju proti imperializmu na SZ.

Vse te poteze SZ nasproti arabskemu svetu, zlasti Egiptu, pa niso dosegle učinka, kakršnega je želela Moskva. Političnim opazovalcem v Kairu je jasno, da je Egiptancom nekako potrebno, da nastopi SZ na torišču njihovih mednarodnih stikov, predvsem da bi pritisnili na ZDA in Anglijo v zadevi čimprejnejše ureditve suškega vprašanja.

Britanski demanti

London, 2. aprila (AFP). — V britanskih prestolnih krogih so zanikali danes vesti egiptovskega časnika »Al Ahram«, da so povečali število britanskih enot v Sudanu. Časnik je pisal, da se je egiptovski zunanji minister Fawzi o tem razgovarjal z britanskim veleposlanikom Stevensonom.

Tako so razlagali tudi izjavo podpolkovnika Nasera. Ondan pa je general Nagib v pogovoru s skupino tujih novinarjev opozoril na to, da Egipt ne pojde s SZ, marveč da hoče predvsem doseči popolno neodvisnost in suverenost in da se bo šele potem odločil za mednarodno zvezo, ki bi mu ustrezala. Glede na SZ se Egipt nikakor ne želi zaleteti, marveč je pripravljen uveljavljati realistično politiko, ki bi mu čimprej omogočila doseči upravičene narodne cilje. Na tem torišču Egipt zaradi najnovije politike Angležev in Iraka čedalje bolj izgublja svojo dosežano najučinkovitejšo podporo v Arabski ligi, ki zdaj nedvomno preživlja najhujšo krizo, odkar je bila ustanovljena. Tudi obisk kralja Saudove Arabije Sauda Abdel Aziza v Kairu je imel svoj pomen glede ponovne proučitve stanja prav v zvezi s sedanjim položajem Arabske lige.

Zivahnijejša politična in gospodarska dejavnost SZ v tem delu sveta nedvomno dokazuje, da si SZ na vse kriplje prizadeva, da bi uveljavila med Arabiči, zlasti pa v Egiptu, učinkovitejšo in bolj dinamično politiko.

Z. Pečar

RIMSKI SVETOVALEC V TRSTU ODSTOPIL

De Castro odhod zmedel iredentiste

Turinski časnik priznava težaven položaj v coni A

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 2. aprila. Italijanski politični svetovalci pri anglo-ameriški vojaški upravi cone A STO Diego De Castro je odstopil. To je danes uradno potrdilo tudi italijansko zunanje ministrstvo. Tržaški in italijanski tisk piše, da se je De Castro že poslovil od predstavnikov vojaške uprave.

Tržaški dopisnik turinskega časnika »La Nuova Stampa« piše, da je Diego de Castro »obširno« obrazložil, čemu je podal ostavko. »Professor de Castro, piše ta dopisnik, hoče dati znamenje za alarm. Rim spi, Trst pa ne more čakati, da se prebudi. Na mesto pritiska zelo huda gospodarska kriza, saj so ladjedelnice opuščene, industrijska cona je ohrom-

ljena, trgovina pa šibka tako, da celo sodijo, da bodo 9. aprila zaprli iz protesta vse trgovine. Najvažnejša vprašanja rešujejo zelo počasni. Celotno tržaški proračun ni bil pravočasno objavljen...«

Ceprav to pisanje nazglašuje De Castra za nekakšnega narodnega mučenika, pa so ugotovitve v tem časopisu dokaz, da je Trst v težavnem gospodarskem stanju, in da je kriv tega italijanski monopolistični položaj v njem. V Trstu pa so že dolgo govorili, da ni samo De Castro nezadovoljen z Rimom, marveč da tudi Rim ni zadovoljen z De Castrom. Kaže, da gre med drugim tudi za boj za ugled med posameznimi rimskimi funkcijarji v Trstu. S tem tudi razlagajo trenutno zmedenost iredentističnega tiska, ki je začel to ostavko komentirati z neobičajno zakasnitvijo. Toda, ko je že do ostavke prišlo, skušajo iredentisti le-to izbrabiti za sklep, da je treba »še bolj angažirati« rimsko vladno za italijansko ureditev tržaškega vprašanja.

Proitalijanske stranke demokristjanov, liberalcev, republikancev in tako imenovana socialistična stranka za Primorsko, so sinoči objavile izjavo, v kateri izražajo obžalovanje sprisa De Castrovega odhoda iz Trsta, čes da mora ta ostavka pripeljati do ponovnega proučevanja politične nasproti Trstu in omogočiti ukrepe za izboljšanje političnega in gospodarskega položaja cone A STO.

Demokristjanski predsednik tržaškega občinskega sveta Bartolli je izjavil, da je ta ostavka protest proti tistim, ki so odgovorni za nespremenjen položaj v STO. »De Castrova ostavka, je dejal, je protest proti nesmiselnemu in nevarnemu stanju, ki bi ga moral londonski sporazum izboljšati in popraviti v prid Italije.«

Se ni znano, kdo naj bi nadomestil De Castra pri anglo-ameriški vojaški upravi.

M. Petrinč

ZASKRBLJENOST V BONNU

Politični krogi poudarjajo, da so sovjetski predlogi nekakšna »mirovna salva« za bližnjo ženevsko konferenco

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 2. aprila. Sovjetska nota je povzročila presenečenje in tudi zaskrbljenost v političnih krogih v Bonnu. Tu nihče ne domneva, da bi mogla SZ postati članica Atlantskega pakta, »ker bi bil s tem sam pakt miniran«, kakor je izjavil predstavnik krščanskih demokratov von Brentano. Toda sovjetski predlogi, po mnenju političnih krogov, niso takšni, da bi jih kazalo kar tako in brez premisleka zavrniti.

V Bonnu namreč menijo, da bodo najnovejši sovjetski predlogi o varnosti začeli obdobje novih razgovorov, s tem pa še bolj omajali že tako šibke pozicije EOS v Franciji in da bodo hkrati povzročili velike težave uradni nemški politiki v njenem zavzetanju za oborožitev Nemčije.

Prve izjave voditeljev strank vladne koalicije podpirajo takšno razpoloženje. Predstavnik krščanskih demokratov in predstavnik svobodnih demokratov sta največ govorila o sovjetskih namerah, da bi z najnovejšimi predlogi minirali sovjetsko enotnost in preprečili EOS. Predstavnik socialnih demokratov pa je rekel, da so sovjetski predlogi »drastičen poskus, da bi oživili sistem evropske varnosti, o katerem je govoril Molotov na berlinski konferenci«, da pa jih ne smemo presojeti površno. Zahod-

ne države naj bi zdaj poskušile začeti razgovore o resnični zagotovitvi miru.

V bonnskih političnih krogih nadalje poudarjajo, da so sovjetski predlogi nekakšna »mirovna salva« za bližnjo ženevsko konferenco, ki se bo prav zaradi takšnega položaja težko ognila evropskim problemom, čeprav je sklicana zaradi daljnegaazijskih.

Ves nemški tisk z očitki zahodni diplomaciji piše, da je Moskva znova prevzela pobudo in v dokaz, da to drži, navaja tri momente: priznanje suverenosti Demokratični republiki Nemčiji, najnovejša vietnamska ofenziva in ponudba evropskega si-

stema varnosti v novi varianti. Zahodni svet pa je v tem obdobju doživel samo eksplozijo vodikove bombe, ki je, kakor piše »Die Welt«, prinesla več strahu kakor pomirjenja. V takšni psihiki, poudarja »Die Welt« v uvodniku, predlaga Moskva nov sistem varnosti v Evropi.

V političnih in diplomatskih krogih v Bonnu se v glavnem vzdržujejo komentiranja najnovejše sovjetske note, pač pa lahko človek opazi v njih negotovost in zaskrbljenost, zlasti spriči francoskega stališča. Tu pričakujejo, da bi sledilo zdaj obdobje »izmenjav«, obdobje stikov in pogajanj, ki, gledano iz Berlina, potiskajo v ozadje nemško oborožitev in evropsko skupnost.

R. Vujović

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

Demanti arabske lige

Kairo, 2. aprila. (Reuters). Politični komite arabske lige je zanikal vesti, da se neka arabska država namerava priključiti turško-pakistanskemu paktu.

SVICA

Izseljevanje v Južno Ameriko

Zeneva, 2. aprila (AFP). Blizu 3000 emigrantov iz Italije, Trsta, Grčije in Avstrije lo odpotovalo ta teden iz Trsta v Argentino in Brazilijo. Večidel te skupine so emigrirali iz Italije. Odhod so organizirali za pokroviteljstvom medvladnega komiteja za izseljevanje.

FRANCIJA

Bidault: Ločiti bonnsko od pariške pogodbe

Pariz, 2. aprila. (AFP). Zunanji minister Georges Bidault je izjavil pred senatno komisijo za zunanje zadeve, da Francija ne bi hotela bonnskih sporazumov obravnavati ločeno od pariške pogodbe. Poudaril je v zvezi z vprašanjem amandmajev na zahodnonemško ustavo, da s tem francoske pravice niso kršene, saj se lahko Francija postavi po robu sklenitvi katerekoli pogodbe med Zahodno Nemčijo in kako drugo državo, ker je za takšne postopke še nadaljnja privolitev treh visokih komisarjev.

DANSKA

Oporišča Atlantskega pakta

Kopenhagen, 2. aprila. (AFP). Danska je orivovala v to, da bodo

na njenem ozemlju zgradili letalska oporišča atlantskega pakta. Gradnja teh oporišč so ustavili lani, ko je prišla na krmljo socialnodemokratska vlada, ki je nasprotovala graditvi oporišč na danaskem ozemlju.

AFGANISTAN

Trgovinski sporazum s SZ

Pešavar, 2. aprila. (AFP). Sneli so podpisali nov sovjetsko-afganistanski trgovinski sporazum. SZ bo izvozila v Afganistan žita in industrijskih izdelkov za okrog milijon rubljev.

IRAN

»Šahed« spet izhaja

Teheran, 2. aprila. (AFP). Iranске oblasti so po trimesečni prepovedi ponovno dovolile izhajanje časnika »Šahed«, glasila iranske desničarske stranke List so prepovedali, ker je pisal o tuji intervenciji v Iranu in objavil pozive v prid bivšega predsednika vlade Mosadikja.

ZDA

Stassen o trgovini s SZ

Washington, 2. aprila. (USIS). Direktor ameriške Uprave za stike s tujino Harold Stassen je izjavil, da je promet civilnega blaga s SZ moč razširiti, če sovska vlada to želi in če je pripravljena, da pri tem sodeluje.

Stassen je tudi poudaril, da so strokovnjaki po nedavni londonski konferenci treh zahodnih velisil začeli obravnavati listo proizvodov, ki bi prišli v poštev za trgovino s Sovjetsko zvezo.

Eisenhower o mednarodni trgovini

Washington, 2. aprila. (USIS). Predsednik Eisenhower je izjavil, da bo razširjena in zdrava mednarodna trgovina odstranila potrebo po ameriški pomoči drugim državam. Priponil je tudi, da bo te dni podpisal osnutek zakona o znižanju carin.

OZN

SZ za izboljšanje trgovinskih odnosov

New York, 2. aprila. (Reuters). Sovjetska delegacija je glasovala večraj za predlog gospodarsko-socialnega sveta OZN, naj bi ameriški trgovinski zbornici kot nevladni organizaciji delali konsultativni status. Sovjetski delegat je poudaril, da SZ glasuje za ta predlog v upanju, da bo to prispevek k izboljšanju trgovinskih odnosov med narodi na svetu.

STO

Pojasnilo ameriškega predstavnika

Trst, 2. aprila. (Tanjug). Predstavnik štaba ameriških enot v coni A STO je zanikal vesti lokalnega tiska, da bo v Trst prišel nov kontigent ameriških enot. Tisk je trdil, da bo v Trst prišlo 1500 ameriških vojakov, tako da jih bo poslej 5000. »Število vojakov bo ostalo nespremenjeno, je dejal ameriški predstavnik. Novi vojniki bodo prišli samo zato, da bi zamenjali tiste, ki odhajajo.« Izjavil je tudi, da se »določa nemotoveljavne« vesti da lodo ameriški oporišče iz Livorna kmalu premeštil v Trst.

VELIKA BRITANIJA

Herbert Hoover na poti v Teheran

London, 2. aprila. (AFP). Londonski »Financial Times« piše, da bo Herbert Hoover ml. opazovalce ameriške vlade na sestanku osmih petrolejskih družb, zainteresiranih na ustanovitvi konzorcija za prodajo iranskega petroleja, odpotoval danes iz Londona v Teheran.

PAKISTAN

Podpis sporazuma s Turčijo

Karachi, 2. aprila. (Reuters). V Karachiju so danes podpisali turško-pakistansko pogodbo o prijeljskem sodelovanju. Pogodba določa izmenjavo tehničnih izkušenj in sodelovanje glede medsebojnih obrambnih potreb. Pogodba omogoča tudi pristop drugih držav.

JAPONSKA

Statut mednarodnega sodišča

Tokio, 2. aprila. (AFP). Japonska vlada je sklenila sprejeti statut mednarodnega sodišča. Statut opozovaje Japonske v OZN je deponiral danes v tajništvo organizacije ratifikacijski instrument o tem statutu.

DANES PO SVETU

Vodikova nevarnost

Cel vihar protestov se je dvignil zaradi nedavne eksplozije ameriške vodikove bombe. Najprej je bilo aliatni srdito negodovanje javnosti, zlasti znanstvenikov v mnogih deželah. Leci znova opozarjajo na mračna svarila Alberta Einsteina, da se slovesito lapostavlja nevarnost samoučilenja. Uradni protest je vložila Japonska vlada, zaskrbljena za življenja posameznih državljanzov, ki bi ljenja posameznih državljanzov, ki bi se utegnili muditi na »hidrogenskem« področju. Indijski ministri predsednik Nehru je podprl proteste proti vodikovim bombam, njegova sestra gospa Pandit, predsednica Generalne

narasača. Morda je strah pred učinkom vodikovih bomb, ki kar v serijah eksplodirajo na Bikiniju (kdaj pa kdaj pa tudi v Sibiriji) nekoliko pretiran, vendar pa je videti upravičena trditve, da so se začeli atomski znanstveniki ukvarjati s silami, ki se polagoma izmikajo njihovi kontroli.

Doslej so posamezniki atomsko in vodikovo nevarnost povezovali z vprašanjem bodoče vojne. Prav zaradi tega orožja, bi bodoča vojna povzročila strahovito opustošenje, ne glede na to, ali lahko vodikova bomba uniči življenje na več tisoč kilometrov

Katera bo težja?

eksplozivne OZN pa je zahtevala, naj neutegoma »prenehajo izdelovati atomsko orožje. Laburisti so v parlamentu zahtevali in se zmeraj zahtevajo od vlade, naj vztraja na sestanku povzročiteljev, na katerem bi proučili vprašanje atomske energije. Od Churchilla so zahtevali, naj zahteva konec poskusov z vodikovo bombom. Churchill pa te vloge ni hotel sprejeti, čeprav so nekateri pričakovali, da jo bo sprejel.

Njegova krivda je v tem, da se je javno izrekel proti načrtu o evropski vojski in da ni sprejel nobenega Lanolovega poziva, naj bi »dal polarnost, čeprav je kot vojak brez dovoljenja predsednika vlade govoril o politiki. Potem ko je odklonil poziv predsednika vlade, je maršal Juin izkoristil drugo priložnost, da je znova pojasnil svoje nazore o načrtu EOS. Toda v »afertu Juin« so najvažnejši tle momenti: ekvivo mnenje je pojasnil maršal Francije in kakšne bodo posledice sklepa, s katerim so mu odvzeli vse funkcije?

Mnogi mislijo, da se maršalom strinjajo v mnenju o evropski vojski tudi drugi visji francoski oficirji. Velik del teh oficirjev vidi v evropski vojski ustanovo, ki bi okrnila samostojnost in narodni ponos francoske vojske ter omajala njeno neodvisnost in s tem tudi nedotakljivost dežele. Nekateri komentatorji »primera Juina« trdijo, da misli maršal o evropski vojski približno tako, kakor general de Gaulle in njegovi pristalci. Trdijo celo, da je maršal Juin, preden je imel govor, zaradi katerega so ga tako strogo kaznovali, v Oxvern obiskal de Gaulle in se sporazumel z njim. Ne smemo pa pozabiti, da ima general de Gaulle velik vpliv na visoke francoske kroge.

Pozneje so se pojavila različna mnenja o pomenu in obsegu tega dogodka. Kakor je bilo videti iz izjave, ki jo je dal ministri predsednik Lanlet v Narodni skupščini, bi francoska vlada rada to zadevo omajala na vprašanje »discipline enega volaka.«

Toda maršal Juin je tudi vrhovni komandant vseh sil atlantskega pakta v srednji Evropi. Za tiste člano atlantskega pakta, ki odločno zagovarjajo načrt EOS, pa je nevarno, da se eden izmed njihovih najvišjih vojaških komandantov upira evropski vojski. Zanje je to bistven element, — ne pa maršalova nedisciplin na notranjem torišču Francije. Tako doblva »afertu Juin« hodec nese politični »načaj« segajoč čez meje, ki mu jih je pripisoval Lanletova vlada. V francoskem parlamentu so sprožili vprašanje: ali bo maršala odstavili samo zaradi nedisciplin, dejimo, da se ni izrekel proti evropski vojski? Natančnega odgovora na to vprašanje ni bilo.

Mnogi komentatorji mislijo, da bo imelo kaznovanje maršala Juina večje posledice. Večina med drugimi tudi londonski »Times«, meni, da se bo s tem »že tako slabo« upanje glede ratifikacije pogodbe o EOS» še bolj samotalo.

O. M.

PROBLEMI NASE ELEKTRIFIKACIJE

Dobauni roki na papirju

Sarajevo, marca
Družbeni plan BiH določa, da se bo industrijska proizvodnja letos povečala za 27%. To pa se bo lahko zgodilo samo, če bodo začele turbine Jablanice in Jajce II ter plavžji in martinovke v Zenici pravočasno obratovati, če bodo pravočasno dograjeni daljnovidni in transformatorske postaje, če ne bo zamude v montiranju naprav v Goraždu, Lukavcu, Bosanskem Brodu, Blažuju in na drugih objektih, kjer se zdaj bo boj za zadnja dela, za montiranje in priprave na poskusno obratovanje. Vzlic nedvomnim uspehom in naporom se v tem zaključnem obdobju pojavljajo tudi težnje po podaljšanju rokov.

Na Jablanici so te dni zaključili preizkušanje tlačne cevi za dovod vode na turbine. To je ena najvažnejših naprav, »srce« elektrarne, kakor pravijo graditelji. Preizkušanje se je dobro obneslo in dela se zdaj nadaljuje. Dograjen je tudi temeljni odtok B in najbrž bo v prvi polovici aprila že lahko tekla skokovna voda. Na Jablanici bodo kmalu dogradili jez in elektrarno (betoniranje gornjega dela jez, dela na drugi fazi dotočnega prekopa, v strojni in drugi). Za ta dela pa so potrebni mehanizacija in rezervni deli. Po naših informacijah dela na hidrocentrali Jajce II dobro napredujejo in najbrž bo začela ta elektrarna v

kratkem za poskusno obratovati. Sicer je pa tudi že čas, kajti Goražde in druge industrijske naprave čakajo na električni tok iz elektrarne.

Dela na nekaterih transformatorskih postajah in daljnovidnih pa se ne razvijajo posebno uspešno. Transformatorska postaja v Jajcu je neposredno vezana na novo elektrarno, in vendar še ni zgrajena. Tudi naši podjetji »Tel« in »Elektromont« še nista dobavili opreme. Zaradi tega se je zakasnilo tudi montiranje, nekatera gradbena dela pa morajo še nadaljevati. Transformatorska postaja Zenica bi morala za poskusno obratovati 1. maja, njeno redno obratovanje pa bi se mo-

ralo začeti mesec dni pozneje. Toda tu je podjetje z dobavo opreme že zamudilo rok, ki je bil 30. marca. Transformatorska postaja Sarajevo čaka na nekatere projekte, v Mostaru pa so dela v glavnem odvisna od pravočasne dobave komandne plošče iz tovarne »Rade Končar«, ki je z dobavo že zakasnila. Nekaj podobnega je na transformatorski postaji Lukavac, kjer je razen našega podjetja zakasnila z dobavo tudi francoska tvrdka »Delle«.

Tudi graditev daljnovidov se je ponekod zakasnila. Na pr. daljnovid Sarajevo—Goražde bo pravočasno dograjen, samo če bodo zgradili tiste stebre, ki so jih lani zgradili zelo nesolidno, tako da so jih morali letos znova graditi. Vares bi moral svoje proizvođače železne rude kmalu potrojiti, da bi kril plavže v Zenici. Nedavno so začeli železno rudo kopati tudi v Breziku, pripravljajo pa začetek kopanja železne rude v Droškovcu, Smreki jug in Smreki sever. Toda dobava domačih opreme se je zakasnila. Tako n. pr. spuščalne naprave, ki naj jih dobavi podjetje »Miha Marinko«, še niso prispale. Rok pa je že minil.

V Iljašu, ki bi moral že letos začeti dobavljati opremo za Zenico, so podaljšali dobavne roke zaradi »višje sile«. Gre pa za zelo važno opremo: 12 žerjavov od 5 do 40 ton, ki bi jih moralo dobaviti podjetje »Ivo Lola Ribar« za dva poševna žerjava, za žično železnico za plavže in za dva lita žerjava, ki ju izdeluje Litostroj, za elektro-opremo za transformatorsko postajo, ki naj jo dobavi »Rade Končar« za konstrukcijo jeklenih dvoran in za obnovo reparacijskih žerjavov, za opremo za dovoz rude in za aglomeracijo, ki jo izdeluje podjetje Djuro Djaković.

Seveda ne smemo podcenjevati velikih ovir, s katerimi se bore naše strojne tovarne, zlasti če gre za dobavo posameznih delov iz tujine, ali za načrte, ki jih izdelujejo v tujini. Vendar pa držlj, da niti investitorji, niti dobavitelji ne smatrajo dobavnih rokov za strogo obveznost.

L. R.

Posvetovanje o našem pomorskem gospodarstvu

Zagreb, 2. aprila

Na posvetovanju o vprašanih pomorskega gospodarstva, ki ga bo organiziralo Društvo ekonomistov Hrvatske od 8. do 11. aprila na Reki, bodo razpravljali o pomorskem prometu, ladjedelnosti, organizaciji pristanišč in zadevah ribištva. Predstavniki Društva ekonomistov v tej zvezi poudarjajo, da so ta vprašanja zelo važna ne le za Hrvatsko, marveč tudi za vso državo, ki je močno orientirana na morje, in da je to posvetovanje pomemben poskus, da bi v celoti uređili vprašanje pomorskega gospodarstva. O vsakem izmed štirih glavnih vprašanj, ki jih bodo obravnavali, bodo udeleženci poslušali referat in koreferat ugodnih strokovnjakov za ta vprašanja.

Na posvetovanju bo sodelovalo kakih sto ljudskih poslancev Zvezne ljudske skupščine, Sabora Hrvatske in ljudskih odborov naših mest na morskem obali.

F. S.

IZ LJUBLJANE IN OKOLICE

NOVI DELAVSKI SVETI NOVI LJUDJE, NOVE NALOGE

Iz Kemične tovarne v Mostah

Med prvimi, ki so v Ljubljani izvolili nove organe delavskega upravljanja, je tudi kolektiv Kemične tovarne v Mostah. Delavski svet in upravni odbor so izvolili 16. marca, tako da sta oba imela do konca meseca že po en delovni sešatek.

Zaradi velikih izprememb, ki so nastale z izvolitvijo novega delavskega sveta in upravnega odbora, je vredno, da omenimo nekatere značilnosti dela dosedanjih organov upravljanja v tej tovarni. Nekateri nam reč menijo, da število izvoljenih članov v starem DS ni zadostilo, posebej spričo raztresenosti tovarniških obratov in oddelkov. Zato se v novi delavski svet izvolili 29 članov: 25 delavcev, 2 nameščena in 2 člana iz tehničnega oddelka. Toda to ni toliko bistveno. Sodeč po delu članov starega delavskega sveta, dobimo precej drugačno sliko. Za izpolnitev proizvodnega plana, za povečanje delovne storilnosti, za izboljšanje delovne discipline, tehnične zaščite dela in izpolnjevanje drugih važnih nalog v podjetju, so se borili samo posamezni člani delavskega sveta. Med letom so večji del bremena prenašali najbolj

pošrfovvalni, medtem ko so ostali bili dokaj pasivni. Taki zato niso zaslužili, da bi v delavskem svetu že naprej samo priklimali, ali pa nergail za dobičkom. V tem je velika hiba, ki kaže, da člani delavskega sveta, organizacija Zveze komunistov, sindikalna organizacija in drugi niso dovolj skrbeli za nenehno politično in ekonomsko izobrazbo članov kolektiva. Vse premalo so tolmáčili pridobitve in smotre delavskega samoupravljanja ter splošne potrebe skupnosti. Zato so se kaj kmalu pokazale posledice. Neposredno pred volitvami novega delavskega sveta in upravnega odbora so posamezniki, iz nepoučenosti ali zlonamernosti, začeli nergati zaradi delitev dobička v podjetju.

Kako so pri tem gledali samo na osebne koristi, vidimo iz tega, da so zaradi dobička krivili stari delavski svet, se pravi tiste člane, ki so se med letom v obeh organih najbolj zavzemali za socialistične odnose v proizvodnji. Nevzgojenim ali nepoučenim članom kolektiva pa se je pridružil celo član Zveze komunistov, ki je z zlonamernimi govoricami o skorajšnjem propadu tovarne naredil

v kolektivu pravostrni preplah. Organizacija Zveze komunistov je tega člana izključila iz svojih vrst. Njegova nizka moralna vrednost pa se je pokazala tudi po izključitvi iz ZK. Predsedniku sindikalne organizacije je dejal, da ga je izdal organizaciji ZK s tem, ko je prijavil njegovo škodljivo delovanje v kolektivu.

NEZAPUJANJE ZARADI DELITVE DOBIČKA

Predvolilna »aktivnost« nekaterih posameznikov ni ostala brez posledic. V pričakovanju, da bo novi delavski svet spskrbel za delitev preostalega dela dobička, so v novi delavski svet izvolili samo nove člane, razen dveh, in enega člana, ki je že pred leti bil član DS. Niti tistim, ki so lani najbolj vodili delavsko upravljanje v tovarni, niso zaupali. Spričo tega so pred novoizvoljenimi člani delavskega sveta toliko večje naloge. Organizacija ZK in sindikalna organizacija bosta morali poskrbeti za politično in ekonomsko izobrazbo članov delavskih organov, da bodo le-ti mogli pravilno reševati vrsto problemov v tovarni in smotrno gospodariti.

V TOVARNI BODO MORALI IZBOLJSATI DELOVNO DISCIPLINO IN POVEČATI STORILNOST DELA

Neizpolnitve operativnega plana proizvodnje v prvem tromesečju ne gre pripisovati samo tehničnim težavam, marveč je po sredi tudi dokaj slabša delovna disciplina in promahnost delovna storilnost. Če primerjamo proizvodnjo z letom 1953, vidimo, da je bila le-ta lani še vedno za 20% nižja, čeprav se je v povojnih letih povečalo število zaposlene delovne sile in tovarno nekoliko obnovilo. Kako daleč so šli nekateri v kršenju delovne discipline, kaže izrazito primer delavca iz mehanične delavnice, ki se pripelje s koleksom v tovarno tudi pol ure kasneje, drugi spet predčasno odhajajo iz tovarne itd.

V tem pogledu čakajo novi delavski svet velike naloge, saj bodo morali enkrat za vselej urediti škodljive pojave.

Čas se je ustavil...

Vsaj tako bi mislil, kdor gleda to električno uro na Tromostovju. Mesece in mesece že stoji in kaže isti čas, pet minut čez deveto. Nikogar ni, ki bi se je hotel usmiliti!

V Ljubljani že traja dalj časa svojstvena stavka. Vse ljubljanske javne ure namreč štrajkajo. Tudi ta posnetek ni bil napravljen ob 9 uri in 7 minut...

In poveriti kakemu ljubljanskemu urarju, da bi pogledal v njeno drobovje. Sicer pa, morda ga sploh nima, in je od ure ostala samo še številčnica!

Se po osvoboditvi smo imeli v Ljubljani precej javnih električnih ur. Spomnilo se one pred Evropo, pred kolodvorom, na križišču Presernova in Tržaške, Tivola in Linhartove, na Karloškem mostu. Imeli smo uro na Mestnem domu, na pročelju Nunske cerkve. Danes pa razen ure na Glavni pošti in te »sonele« pri Tromostovju nimamo niti ena več.

Mar nam javnih ur ni treba? Najbrž ne bo tako. Zato pa bi bilo prav, da bi tisti, ki domujejo v stavbi nasproti te stojte ure, pomislili tudi na ljubljanske javne ure. Ilrali smo, da so v Beogradu pred kratkim nabavili 15 novih javnih ur, ki jih bodo zdaj namestili.

V našem mestu pa... R.

Pravdanje namesto pomoči

Med tistimi, ki jih je oktobra lanskega leta zajela neupravičena potrošniška mrzlica, je bila tudi nekdanja poslovodkinja iz Domžal — članica Zveze komunistov. Za škodo, ki jo je omenjena povzročila takrat kot odgovorna trgovska uslužbenka z aktivnim pomaganjem pri spekulativnosti, je bila pred ljudskim sodiščem obsojena na 3 mesece zapora. Pri vsej tej zadevi pa ne bi bilo nič neupravičena, če se v obrambo poslovodkinje — članice Zveze komunistov

— ne bi postavile nekatere množične organizacije. V pisnih pismih sodišču, da je omenjena tovarišica dober komunist, da ni zaslužila tako visoke kazni in podobno. Smešno! Kje pa so bili ti ljudje, ki sedaj pišejo o posredovanju kot dobri komunisti! Takrat, ko so je poštna vožnja globoko zamislila in zavzela za obrambo jugoslovanskih pravice, da bi tovarišici povedali, kaj je poštno in moralno, posebej še za člana Zveze komunistov.

Omenjena tovarišica je bila kaznovana zaradi kazenskega prestopka, medtem ko je zaradi moralne škode, ki jo je napravila kot članica ZK, še nihče ni kaznoval. Nasprotno! Za storjeno delanje jo akuzirajo nekateri posamezniki zagovarjati v imenu množice, zato pač, ker je baje »dober komunist«!

Na raznih konferencah je slišati, kako v posameznih organizacijah zagovarjajo tiste člane, ki so napravili kak prestopke, bodisi v gospodarstvu ali v privatnem življenju, namesto da bi tako primerno ostru obsojili. Zgodil se, da mora sodišče posameznike, ki skušajo z raznimi intervencijami zmanjšati obtožbeno odgovornost za krivično delanje, bolj prepričevati o dejstvih krivičnega postopka, kot samega obtožnega. Nedvomno je, da taki primeri zavirajo delo preiskovalnih sodnih organov, ki upravičeno pričakujejo od zavostnih članov socialistične družbe in posameznih organizacij pomoč, ne pa brezplodno in škodljivo pravdanje.

F. K.

MILA KAZEN ZA HUD PREKRSEK

Obisk v kamnoseškem obratu na Zalah, ki je v okviru podjetja »Industrija naravnega kamna«, pokaže vsakemu obiskovalcu žudno stališče vodstva podjetja do delovnega človeka. Strelha delavnice propuša dež, na enem kraju pa je celo taka, da se bo vsak žs podrla. Steklo na oknih je razbito, gerdobni ni, prav tako ne umivalnice. Stranice, ki se skrajno zanemarjeno, električne napeljava so potrgane oziroma le za silo popravljene in ogrožajo varnost delavcev. Pod vodovodni ni školjke za umivanje. Ves obrat pa je bolj podoben ropotarnici in skladišču, kot kamnoseški delavnici.

Vse to je ugotovila inspekcija dela ter stvar prijavila sodniku za prekršek. Direktor »Industrije umetnega in naravnega kamna«, v čigar sestav je spadal tudi obrat na Zalah, A. Z., je bil kaznovan z denarno kaznijo 5000 din, čeprav se je zagovarjal, da so mislili delavnico

opustiti, oz. jo preseliti drugam. Kljub temu, da je ta kazen zelo nizka, se je pritožil. Zdaj je enako stanje ponovno ugotovil tudi sodnik za prekrške pri komisijemskem ogledu, čeprav je treba priznati, da je novo podjetje, v katerem se spava sedaj kamnoseški obrat na Zalah, že začelo obnavljati delavnico in popravljati doslej povsem neustrezne delovne prostore.

Zanimivo je, da si je bivši obrtnik in lastnik tega obrata postavil novo, ustrezno delavnico v neposredni sosesčini. Socialistično podjetje, ki bi moralo prednjačiti v skrbi za delovnega človeka, pa je to skrb docela zanemarilo in to kljub temu, da je imelo v enem letu okoli 190 milijonov din prometa. Zato je pravda, da inspekcija dela ostreje nastopi proti vsem takim vodjem podjetij, ki jim je novan z denarno kaznijo 5000 din, čeprav se je zagovarjal, da so mislili delavnico

Z DEVETE MEDAMERIŠKE KONFERENCE

Razočaranje v Caracasu

Obnavljanje gospodarskih zadev odgodeno

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)
Rio de Janeiro, marca
»Temeljito smo se pripravljali na to konferenco in čutimo, da so naši napori izigrani, ko vidimo, da so nam vprašanja, ostala po svetilni izredno pozornost, ostala po odpravili na hitro roko.« S temi besedami je mehiški delegat Luis Kintaniglia izrazil svoje razočaranje, ko je medameriška konferenca sklenila 28. marca končati delo, potem ko je prej večino časa posvetila vprašanju »boja proti komunizmu«, na katerem so vztrajale ZDA. Ureditev gospodarskih zadev so odgodili do izredne konference ministrov ameriških republik, ki bo letos jeseni v Rio de Janeiru.

Razočaranje, ki ga je izrazil predstavnik Mehike, je čutila tudi večina drugih predstavnikov dežel Latinske Amerike, ker so nameravali sedanjo konferenco članice Panameriške unije, ki se sicer na takšnih sestankih srečujejo samo vsakih pet let, izkoristiti predvsem za odstranitev svojih gospodarskih težav. Depresija, o kateri že govore v ZDA, grozi, da jih bo našla na

začetku industrializacije, ko je vse njihovo gospodarsko življenje še zmeraj odvisno predvsem od izvoza surovin, katerih cene vsaka depresija potiska navzdol s silo orkana. Dežele Latinske Amerike je v sedanjem položaju vzemirilo zlasti dvojje vprašanje. Prvo se nanaša na cene in prodajo njihovih pridelkov in izdelkov. Gospodarska komisija OZN za Latinsko Ameriko, ki se je nedavno sestala v Santiagu de Chile, je ugotovila, da je obdobje razmeroma ugodnih cen blaga Latinske Amerike končano in da so cene žita, bombaža in kovin že padle, da pa splošna slika še ni povsem žalostna zato, ker se cene petroleja in kave niso spremenile. Posledica dosedanjega padanja cen je bilo znatno zmanjšanje investicij v deželah Latinske Amerike.

Večina dežel Latinske Amerike je šla na konferenco v Caracas z zahtevo, naj ZDA ne postavijo carinske pregrade na uvoz njihovih pridelkov, da bi zaščitile ameriške, naj tem pridelkom in izdelkom ne določajo nizkih maksimalnih cen in naj

omogočijo njihovo prodajo na svojem trgu. Drugo vprašanje, ki vzbuja zaskrbljenost večine dežel Latinske Amerike, je, kako zagotoviti denarna sredstva za nadaljnjo industrializacijo, v kateri vidijo pot h gospodarski osamosvojitvi, hkrati pa upajo, da bodo tako preprečile, da bi kriza in depresija ogrozile njihov gospodarski položaj. Če ne upoštevamo Venezuele, Peruja in posameznih dežel Sred. Amerike, v katerih uživa ameriški privatni kapital posebno ugoden položaj, ostale dežele Latinske Amerike menijo, da morajo svoje industrializacijo zagotoviti razen z lastnimi sredstvi predvsem s pomočjo ZDA, mnogo manj, in sicer z določenimi pogoji, pa z investicijami ameriškega privatnega kapitala, na kar so se ZDA orientirale.

Zato so iz ust delegatov dežel Latinske Amerike, zlasti v začetku konference, kar deževali očitki na naslov ZDA. Delegat Kolumbije je predložil resolucijo z zahtevo, naj konferenca sleherni gonjo proti cenam surovin obsodi kot ukrep, naspro-

tujoč dobrim medameriškim odnosom. S tem je namignil na kritik, ki so ga ameriški uvozniki zadnje čase zagnali proti cenam kave. Omenil je, da je njegova dežela l. 1950 dala za en traktor 21 vreč kave in da je leta 1953 za isti traktor dala 27 vreč. Zahteval je vzpostavitev pravičnejšega razmerja med cenami surovin in industrijskih izdelkov ter vzkliknil: »Tragedija vsega našega kontinenta je, da ene proizvode plačujejo z bakrenim drobižem, druge pa z dolarji.«

Delegat Čila je kritiziral ZDA, da ne upoštevajo gospodarskih in finančnih problemov Latinske Amerike. Omenil je, da so malone vsi latinsko-ameriški pridelki podvrženi kontroli in najvišjim cenam v ZDA ter zahteval ukinitvev protekcionističnega sistema v ZDA. Predstavnik Argentine ni samo zahteval, naj ukinejo omejitve uvoza in zaščito cen, marveč se je zavzemal tudi za to, da bi dežele Latinske Amerike s planiranjem razvoja industrije preprečile, da visoko razvite dežele izjemajo iz njih superprofite. Brazilski minister Rao je poudaril, da v nerazvitih deželah ne leži vse na domačem in tujem privatnem kapitalu, marveč da so za gospodarski razvoj potrebne državne investicije in krediti tujih vlad. Apellraj je na ZDA, naj medameriški solidarnost razširijo tudi na gospodarsko področje

Delegat Peruja je zahteval večjo gospodarsko in tehnično pomoč ZDA. Delegat Guatemale pa je zahteval, naj konferenca prepove uporabo gospodarske bojkota, ker je bilo v ZDA slišati resne glasove, ki so zahtevali bojkot guatemalske kave.

Ameriški zunanji minister Foster Dulles, ki je takoj po izglasovanju resolucije »proti komunizmu« odpotoval iz Caracasa, pač pa se je v začetku udeležil debate o gospodarskih vprašanjih, je v svojem govoru zagovarjal gospodarska gledišča republikancev in poveljeval vrline privatnega kapitala kot glavnega sredstva za napredek nerazvitih dežel. Dulles in njegov podtajnik Samuel Woe sta med konkretnimi ukrepi obljubljala, da vlada ZDA ne bo podpirala gonje proti cenam kave, da bodo carino na volno znižali, da ni res, da bo Banka za izvoz in uvoz dajala kredite za gospodarski razvoj, da so ZDA pripravljene skleniti dvostranske pogodbe, da bi se ognili dvojne obdavčenju ameriških investicij v tujini in vzpostavili pogoje za nadaljnje investicije. Predstavniki ZDA so tudi izjavili, da so pripravljene razpravljati o cenah surovin in da privoli v to, da bi pozneje sklicali posebno gospodarsko konferenco ameriških dežel.

V želji, da bi spravil doktrino republikancev v sklad s po-

trebami in zahtevami latinsko-ameriškega sveta, je Milton Eisenhower jeseni priporočil, naj bi z velikimi zalogami blaga zagotovili prodajo ameriških izdelkov in pridelkov med krizo. Zahteval je, naj bi ZDA podprle razvoj tistih gospodarskih panog v Latinski Ameriki, na katerih razvoju ameriški privatni kapital ni zainteresiran. Posamezni gospodarski mogotci v ZDA prek vlade in Kongresa nasprotujejo tem priporočilom in zato so ZDA zdaj praktično brez jasno začrtane gospodarske politike nasproti svojim južnim sosedom.

Razvoj mednarodnega položaja in stališče glavnih latinsko-ameriških držav pa ZDA silijo, da svojo politiko natančno začrtajo. Čeprav so ureditev gospodarskih vprašanj preložili na jesen, lahko sklepamo, da se je uresničila naslednja napoved nekoga uglednega brazilskega časnikarja: da konferenca na področju gospodarskih odnosov ne bo rodila otipljivih sadov, da pa bo najbrž pripomogla, da bodo ZDA začutile močan pritisk latinsko-ameriških dežel, ki zahtevajo od njih, naj čimprej v pozitivnem smislu spremene svojo gospodarsko politiko. Če tega ne bodo storile, je poudaril ta časnik, lahko pričakujemo samo naraščanje napetosti na ameriškem kontinentu.

Jaša Almulj

SPORT IN TELESNA VZGOJA

XXI. KOLO PRVE ZVEZNE LIGE

Derby kola: Dinamo-Hajduk

Jutri bodo nadaljevali tudi tekmovanje druge lige

Ligaši bodo jutri nadaljevali borbo. Po skoro enomesečnem premoru...

Njuni zmagi bi pomenili korak naprej k izhodu iz nevarnega področja.

Komisija je proučila tudi pritožbo Hajduka za izrečeno kazen, ker je v Gibraltarju odigral brez dovoljenja...

Hajduku Vukasu in Beari ZNIZILI KAZEN

Komisija za prošnje in pritožbe NZJ je na predsednični seji sklenila znižati kazni Vuk su in Beari.

Hajduk bo nastopil proti Dinamu

Split, 2. aprila - Spritno vesti, ki jo je uprava Hajduka prejela od svoje delegacije v Beogradu...

V LJUBLJANI BO MAJA MEDNARODNA NOGOMETNA TEKMA Anglija B: Jugoslavija B

V Nogometni zvezi Slovenije smo zvedeli, da bo 16. maja v Ljubljani mednarodna tekma med reprezentancama Anglije B in Jugoslavije B.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR NZJ Pred važnimi sklepi

Včeraj dopoldne se je začel redni letni občni zbor Nogometne zveze Jugoslavije. Na skupščini je 123 delegatov iz vseh republik.

Referat o delu upravnega odbora je podal predsednik Branko Pešič. V začetku je opozoril na vrsto neresenih problemov.

STATUT - TEMELJ NOGOMETNE ORGANIZACIJE

Zato je upravni odbor začel sestavljati osnutek statuta in ostalih pravilnikov, ki so bili dani v dvomesečno razpravo.

VEČ POZORNOSTI PRIPRAVAM DRŽAVNE REPRZENTANCE

V nadaljevanju referata je tovariš Pešič poudaril, da je bila storjena vrsta napak kar zadeva priprave državne reprezentance na kvalifikacijska tekmovanja.

AKTIVNA MEDNARODNA POLITIKA

Govorec o mednarodnih odnosih in stikih NZJ, tovariš Pešič poudaril, da je bilo na tem torišču doseženih mnogo uspehov.

BORBA PROTI »CRNIM FONDOM«

Velik del poročila je bil posvečen kritiki pojavov profesionalizma, »crnih fondov«, klubštva in ustvarjanja iz nogometašev ljudi, ki jim je edini poklic igranje nogometa.

SAHOVSKO MOSTVENO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE PARTIZAN PRED ZMAGO

Glorigić premagal Rabarja - Partizan ni izgubil nobenega dvoboja in vodi z 32,5 točke pred Mladostjo, ki ima 29 točk

Sahovsko mostveno prvenstvo Jugoslavije v Valjevu je tik pred zaključkom. Odigrati morajo samo še VII. zadnje kolo, v katerem se bodo pomerili: Partizan - LUSK, Mladost - Novosadski šahovski klub, Slavija - LSK in Crvena zvezda - Valjevski šahovski klub.

KRATKE VESTI

New Haven, 2. aprila - Na plavalnem tekmovanju so bili stnoči dosegli štiri nove svetovni rekordi.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

Smuk še ni končan

Na smučiških Starega vrha

Ceprav je sonce toplo in so travniki, ki so bili pred kratkim še pod snežno odejo, že modri od podleskov.

veleslalomu pod Jalovcem, veleslalomu v Krnici, veleslalomu pod Savinjskim sedlom, Majnikovem veleslalomu na Jezerskem, slalomu za Akom in slalomu pod Srcom in Martuljku.

Razen teh tekmovalj pa bo še nekaj manjših. Smučarji iz Mojstrane pripravljajo veliko alpsko smučarsko tekmovanje v Vratih, imenovano Zlatorogov smuk iz Luknje.

Meseca maja bodo smučarji tekmovali pod Savinjskim sedlom, to bo znani Harlekov smuk. Podobna tekmovanja bodo tudi pod Jalovcem in v Krnici.

Alpski smučarji ne bodo mirovali niti meseca junija. Udeležili se bodo tekmovalj na Grossglocknerju, doma pa bosta organizirani tekmovalji Pod Srcom in veliko tekmovanje Za Akom.

DNEVNE NOVICE

PREDAVANJA

Filozofska fakulteta vabi na nastopno predavanje tov. univ. prof. Borisa Zihlerja: »Zgodovinski materializem in sodobna sociologija«.

Društvo veterinarjev LRS vabi veterinarje zdravnike in živilske strokonjake na predavanju hanoverskega univerzitetnega profesorja doktorja Fritza Schönberga.

V mesecu marcu ste vsak dan brali razne pogovore o zbiranju kosti. Upamo, da smo vam vzbudili nekoliko zanimanja za to surovino.

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA

Sobota, 3. aprila ob 20: Salacrou: Tak kakor vsil. Izven in za podelželje. Raoula igra Demeter Bitenc.

Nedelja, 4. aprila ob 20: Huxley: Glocondin nasmeih. Izven in za podelželje.

Ponedeljek, 5. aprila ob 20: Gorki: Vazar. Zelenzovna. Abonma red S dramski.

OPERA

Sobota, 3. aprila ob 19.30: Svava: Prešeren. Abonma red H.

Nedelja, 4. aprila ob 19.30: Verdi: Traviata. Gostovanje Ondine Otte. Izven in za podelželje.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 3. aprila ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen šmentana...« veseloigra z godbo, petjem in plesom.

Nedelja, 4. aprila ob 16: K. Goetz: »Hiša v Montevideu«, komedija, popoldnanska predstava, zadnjič.

Nedelja, 4. aprila ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta šmentana ljubezen...« veseloigra z godbo, petjem in plesom, večerna predstava.

V soboto in nedeljo obkraj zvečer bo uprizorjena še veseloigra z godbo, petjem in plesom: »Ah ta ljubezen šmentana«. Prihodnji teden bo premiera Lichtenbergove veseloigre »Veselo potovanje«. Na nedeljsko popoldnansko predstavo opozarjamo okoliške obiskovalce. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. šte. 20923.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaža

Sobota, 3. aprila ob 20: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Izven.

Nedelja, 4. aprila ob 20: M. G. Sauvajon, Trinaist jih bo. Izven.

Ponedeljek, 5. aprila ob 20: Molière, Scapinove zvijače. Izvajajo člani MKUD I. Cankar. Klasična gimnazija v Ljubljani.

Torek, 6. aprila: Zaprt.

Sreda, 7. aprila ob 20: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Izven.

Umriši v Ljubljani

Sluga Frančiška, upokojenka. Pogreb bo v soboto ob 17. uri na Viču.

VKLJUČITEV NOVE AVTOMATSKE TELEFONSKE CENTRALE V LJUBLJANI

V dneh 3. aprila od 14. ure dalje in 4. aprila 1954 bodo opravljena priključitvena dela nove avtomatske telefonske centrale v Ljubljani, ki bo v navedenem času postopoma vključena v promet.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Ameriški film Cyrano de Bergerac. V glavni vlogi Jose Ferrer. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Matineja ob 10. uri.

Predprodaja vstopnic od 8. do 11. in od 14. ure dalje.

KINO »SISKA«: ital. film »Dekleta s španskega trga«. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

JESENICE »RADIO«: ameriški film »Divji sever«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: ameriški film »Hotel Sahara«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KOROŠKA BELA: meh. film »La Malquerida«. Predstavi ob 17. in 19. uri.

RADIO

327,1 in 312,4 m 87,7 MHz

DNEVNI SPORED ZA SOBOTO

Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00

5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pestor glasbeni spored) - vmes ob 5.45-5.55 Jutrarnja telovadba - ob 6.30-6.35 Radijski koledar in pregled tiska - 7.20 Za gospodinje - 12.00 Lahka glasba - 12.15 Cicibanom - dober dan! - 12.30 Opoldanski koncert - Edward MacDonell: Koncert za klavir in orkester v a-molu št. 1 - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.45 Za pionirje - 14.05 Slovenska solistična glasba - 14.20 Slovenske narodne pesmi (Prenos v Zagreb) - 14.40 Kaj bo danes na sporedu - 14.45 Melodije za odhiti in razvedrilo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.30 Operetne uverture - 16.00 Kulturni pregled - 16.10 Uganite kaj igramo - 17.15 Poje Ljubljani koronni zbor pod vodstvom Milka Skoberneta - 17.30 Okno v svet - Edo Rasberger: Ali je v nevidnosti rešitev Puerto Rico - 17.40 Iz jugoslovanske orkestralne literature - 18.20 Ljudsko-prosvetni obzornik - 18.30 Ciril Cvetko: Prišlo gostovanje - Poje APZ pod vodstvom Radovana Gojca - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Pisan sobotni večer - 22.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu - 22.20 Glasbena medija - 22.30-23.00 Oddaja za naše izseljence na valu 327,1 m - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 312,4 MHz (Prenos iz Zagreba)

RADIO KOPER

Sobota, 3. april: 13.45 Lahka in zabavna glasba - 14.15 Sport doma in po svetu - 14.40 Parafraze na slovenske narodne pesmi izvajal pianist Marjan Lipošek - 15.15 Zabavni orkester in marširski vmes igrato za židano voljo in ples - 21.00 Od melodije do melodije - 21.30 Izbrano cvetje z domačegrede - 22.00 Z mikrofonom po Primorskem: Ilirska Bistrica.

SAHOVSKO MOSTVENO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

PARTIZAN PRED ZMAGO

Glorigić premagal Rabarja - Partizan ni izgubil nobenega dvoboja in vodi z 32,5 točke pred Mladostjo, ki ima 29 točk

Sahovsko mostveno prvenstvo Jugoslavije v Valjevu je tik pred zaključkom. Odigrati morajo samo še VII. zadnje kolo, v katerem se bodo pomerili: Partizan - LUSK, Mladost - Novosadski šahovski klub, Slavija - LSK in Crvena zvezda - Valjevski šahovski klub.

KRATKE VESTI

New Haven, 2. aprila - Na plavalnem tekmovanju so bili stnoči dosegli štiri nove svetovni rekordi.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

AMSTERDAM, 2. APRILA - KOŠARKARI Lokomotive so včeraj premagali v Amsterdamu moštvo »Fovils« z rezultatom 60:20 (24:12).

SPPLIT - POROČILA sta se Bernard Vukasu, znani igralca Hajduka in državni reprezentanti, in Stjepanka Boban.

»BEOGRAD« TEHNIČNA POSLOVALNICA

Beograd, Jevrejska ul. 32

Brzjavi: TEHRAD Beograd

Telefoni: 20-203, 26-491, 23-398, 23-664, 27-339, 23-836

Investitorji, kmetijske zadruge in drugi, ki imajo opravka z elektroinstalacijskimi deli, ne pozabite nabaviti visokonapetostni material v tehnični poslovalnici »BEOGRAD«, ki ima dobro sortirano skladišče:

Transformatorje 30, 50, 100 kVA za napetost 10.000 V in po želji za napetost 3000, 6000 in 15.000 V.

Predovne izolatorje DB 10/200 in 30/400, DBF 10/400 in 30/400.

Podpovne izolatorje SAR 10 in SAR 30.

Linijska stikala brez vzemljenja in z vzemljenjem za 10 kV 200 in 400 A in 30 kV 400 A.

Vzvodne pogone za linijska stikala 10 kV.

Podnožja za visokonapetostne varovalke 10 in 30 kV.

Palice za izključevanje visokonapetostnih naprav do 15 kV, dožine 2 in 3 m.

Proizvajalci, kmetijske zadruge in obrtniki, velika izbira elektromotorjev v skladišču Tehnične poslovalnice »Beograd« vam omogoča zadovoljiti vaše potrebe po elektromotorjih odprte in zaprte izvedbe, raznih jakosti, z 900-1400-2800 obratov na minuto.

Ne pustite strojev nezavarovanih. Nabavite pri nas zaščitna sredstva oziroma suha ali oljna zaščitna stikala.

Dobra izbira vzvodnih stikal, zvezda trikot stikal, valjastih stikal z dvema brzina in pretikal vam bo omogočila zanesljivo, nemoteno delo v vaših delavnicah.

Trgovine, obrtne zadruge, investitorji, vse inštalacijski material boste najlaže nabavili v TEHNIČNI POSLOVALNICI »BEOGRAD«.

Nadomestna in podometna stikala in zatične doze, Schucko stikala in Schucko zatiči, OG doze in OG stikala, okovi, varovalke razne amperáže, žarnice, Bergman cevi, doze, odprti in zaprti rešoji so najcenejši in jih prodajamo po tovarniških oziroma tržnih cenah. Javite nam vaše potrebe po hidroforih 250, 400 in 1000 l, bojlernih 10, 20, 30, 50, 90 in 120 litrov; dobili jih boste pravočasno in po najnižjih cenah.

Zapomnite si, da je TEHNIČNA POSLOVALNICA »BEOGRAD« registrirana kot uvozno podjetje in da boste vse uvožene elektromaterial najceneje in najhitreje dobili pri nas. - Naše cene so tovarniške oziroma tržne, blago pa prodajamo franko naloženo v vagon.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR V MEŽICI

ČESTITA
SVOJIM OBČANOM
K OBČINSKEMU
PRAZNIKU!

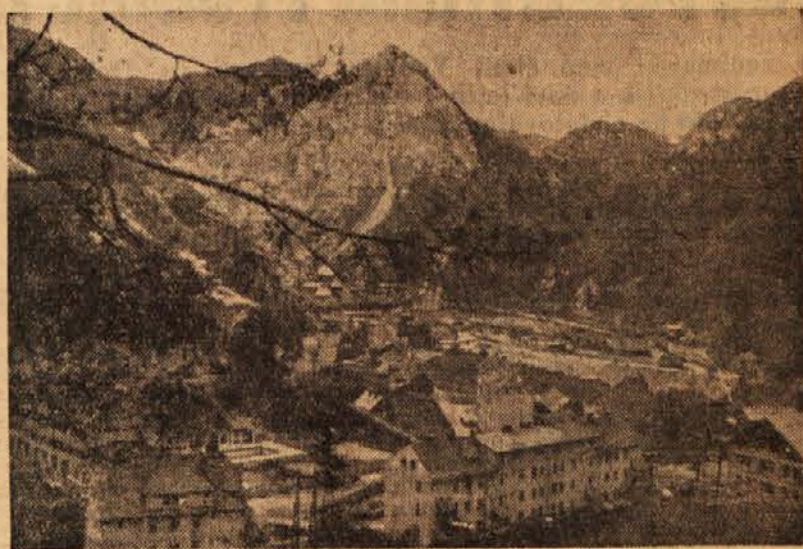
KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA »KOROTAN« V MEZICI

ČESTITA VSEM LJUDEM
IZ MEŽIŠKE OBČINE K
OBČINSKEMU PRAZNIKU!

Kadar vas pot zanese mimo naših poslovnic, vstopite vanje in si oglejte vse vrste blaga, ki ga imamo vedno na zalogi. Kvaliteta zagotovljena, nizke cene, hitra in solidna postrežba!

DELOVNI KOLEKTIV RUDNIKA SVINCA IN TOPILNICE - MEŽICA

ČESTITA
VSEM
OBČANOM K
OBČINSKEMU
PRAZNIKU
V MEZICI

GOSTILNA »POD KLANCEM« V MEZICI

z ostalimi obrtnimi podjetji: krojaštvo, čevljarstvo, mizarstvo, sedlarstvo, pekarna, mlin
čestitajo k občinskemu prazniku

V gostilni »Pod klancem« boste vedno hitro in solidno postreženi s kvalitetnimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami ter toplimi in mrzlimi jedili po nizki ceni. — Obiščite nas!

Pod
klancem

Ker iz predloženih osnutkov prvega natečaja za osnutke taksnih znamk ni bil izbran noben osnutek za izvedbo, razpisuje MLO glavnega mesta Ljubljane v sporazumu z ostalimi ljudskimi odbori LRS ponovni

JAVNI NATEČAJ za izdelavo osnutkov taksnih znamk

NAGRADE: prva nagrada 40.000 din
druga nagrada 25.000 din
tretja nagrada 20.000 din in
trije obvezni odkupi po 10.000 din

Razpisovalec lahko neobvezno odkupi še ostale osnutke. Vsak odkupljeni osnutek, ki bi prišel v izvedbo, bo še dodatno nagradjen do višine 20.000 din.

Rok za oddajo osnutkov je dne 24. aprila 1954 do 18. ure v prostorih Društva arhitektov Slovenije (DAS), Ljubljana, Erjavčeva ulica 11-I.

Na istem naslovu lahko zainteresirani dvignejo nove tehnične informacije in pogoje od 3. aprila 1954 dalje med 10. in 12. uro.

Iz prvega natečaja so določeni za odkup po 10.000 din osnutki z geslom: Naklos, SL-000333 in AB -0000. Denar in neodkupljene osnutke lahko avtorji dvignejo v DAS po 10. aprilu 1954 med 10. in 12. uro.

MLO GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE
Predsednik:
dr. Heli Modic, l. r.

Solarna Kreka v Kreki

ima možnost takojšnje dobave večjih količin

jedilne soli

po 30 din kg francozsko razkinalna železniška postaja kupa s popustom 6 do 8%. Plačilo po sporazumu. Vreče pa je treba vrniti v 60 dneh.

Vsa ostala pojasnila doliče pri komercialnem oddelku solarne, telefon 210 lokalno 17 in 25. 1108

DROBNI OGLASI

PET GOZDARSKIH INŽENIRJEV in več tehnikov, z večletno prakso v gozdarstvu in lovstvu, potrebuje Lovnošumsko gospodarstvo »Košutnjak« Bljce, Baranja. — Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje zagotovljeno. Nastop takoj. Prijave z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 15. aprila 1954.
KOVINOŠTRUGARJEV sprejme takoj Mestno strojno podjetje, Ljubljana, Dolenski trg 76.
NAPRAVO ZA IZDELOVANJE LEDU in električni hladilnik kupimo. Ponudbe na upravo lista pod »LED«. 1076

Vsak naročnik

»LJUDSKE PRAVICE-BORBE« JE ZAVAROVAN
ZA SLUČAJ NEZGODE,

in sicer za primer smrti za . . . din 40.000.—
in za primer trajne invalidnosti za din 80.000.—

Strojepisko-stenografinjo z znanjem angleščine, prevajalca za angleški in italijanski jezik, vratarja z znanjem vsaj nemškega jezika, in ekonoma

išče večje trgovsko podjetje v Ljubljani

PONUDBE Z VSEMI POTREBNIMI PODATKI DOSTAVITE NA OGLASNI ODDELEK POD »IZREDNA PRILIKA«.

TOVARNA AVTOMOBILOV - MARIBOR

potrebuje za takojšen nastop

10 strojnih inženirjev

ter kvalificirane oziroma polkvalificirane delavce s primerno prakso naslednjih poklicev:

strugarje, rezkarje, kovinofinobrusače, ostrilce orodja, avtokleparje in avtoličarje.

Pismene ponudbe pošljite Tovarni avtomobilov, Maribor, personalni oddelek.

ZVEZNA LJUDSKA SKUPŠČINA IZDAJA STENOGRAFSKE BELEŽKE

ki bodo izhajale po sejah Zveznega sveta, Zbora proizvajalcev in sveta narodov Zvezne ljudske skupščine/

Stenografske beležke bodo vsebovale potek sej vseh domov Zvezne ljudske skupščine, razprave na sejah, vprašanja poslancev in odgovore in drugo.

Ker so se nekateri organi državne oblasti in uprave, gospodarska podjetja, šole, knjižnice in organizacije SZDL prijavili za naročnike, jih po tem potu obveščamo, da se lahko abonirajo na stenografske beležke Zvezne ljudske skupščine.

Naročnino za leto 1954 sprejema:

Odeljenje prodaje »Službenog lista FNRJ« — Beograd.

Abonma v znesku 3000 din je treba plačati na tekoči račun 1032-T-220.

Naročniki bodo prejeli beležke, dokler znesek ne bo izrpan, nato pa bodo pozvani, da naročnino obnove. 1579

PODJETJE ZA IZGRADNJO TERMOELEKTRARNE
KOLUBARA V VELIKIH CRLJENIH

razpisuje

prvo ofertalno licitacijo

za nabavo in montažo nosilne kotlovske konstrukcije za TE Kolubara

Licitacija bo dne 4. maja 1954 v Beogradu v prostorih podjetja »Energoprojekt«, Brankova 25/II, soba 8. Komisija bo odprla ponudbe ob 11. uri in se dotlej še sprejemajo.

Licitacijski elaborat je na razpolago pri podjetju »Energoprojekt«, Beograd, Brankova 25/II, soba 11, za ceno 1000 din.

Kavcijo v znesku 2% licitacijske vrednosti je treba položiti v obliki garancijskega pisma Narodne banke FLRJ pri blagajni podjetja »Energoprojekt«, Beograd, Brankova 25/II, soba 3, do 10. ure na dan licitacije.

Orientacijska vrednost razpisane opreme in montaže znaša 250 milijonov dinarjev. 1602

PODJETJE ZA IZGRADNJO TERMOELEKTRARNE
KOLUBARA V VELIKIH CRLJENIH

razpisuje

prvo ofertalno licitacijo

za izdelavo in montažo poševnega mostu in in 8 transporterjev za TE Kolubara

Licitacija bo 17. maja 1954 v Beogradu v prostorih podjetja »Energoprojekt«, Brankova ul. 25/II, soba št. 8. Komisija bo odprla ponudbe ob 11. uri — dotlej jih še sprejema.

Licitacijski elaborat je na razpolago pri podjetju »Energoprojekt«, II. nadst. soba 11, za 1200 din. Detajlna specifikacija materiala in delavniški načrti so licitantom na vpogled v »Energoprojekt«, II. nadst. soba 6.

Kavcijo v znesku 2% licitacijske vrednosti je treba položiti z garancijskim pismom Narodne banke FLRJ pri blagajni podjetja »Energoprojekt«, II. nadst. soba 9, do 10. ure na dan licitacije.

Orientacijska vrednost razpisane opreme in montaže znaša 100 milijonov dinarjev. 1606

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 37

Priljubljena na boj je oprla obe roki v debele boke.

»Saj sem vedela! Mar vam vaša soba ni več po volji?«

»Pač, pač. Toda vaša brokatna naslonjača sta mi še bolj všeč.«

Pojasnil sem ji, da pričakujem sestrično in da bi rad sobo nekoliko okrasil. Zasmejala se je, da so ji prsi kar vzvalovile. »Sestrično«, je ponovila zaničljivo, »in kdaj pride ta vaša sestrična?«

»To še ni določeno«, sem odgovoril, »če pa pride, pride seve zgodaj, zgodaj zvečer, k večerji. Sicer pa, zakaj človek ne bi imel sestričen, gospa Zalewska?«

»Seveda so na svetu tudi sestrične«, je menila, »toda zanje si človek ne izposoja naslonjačev.«

»Jaz pa«, sem trdil, »jaz imam zelo mnogo smisla za družino.«

»Saj vam je videti! Pohajkovači ste vsi skupaj. Brokatna naslonjača lahko vzamete. Postavite rdeča plišasta stola ta čas v salon.«

»Hvala lepa. Jutri prinesem vse nazaj. Preprogo tudi.«

»Preprogo,« obrnila se je. »Kdo pa je sploh govoril o preprogi?«

»Jez. In vi tudi, pravkar.«

Ogorčeno me je pogledala. »Preproga spada vendar zraven«, sem dejal. »Saj vendar naslonjača stojita na njej.«

»Gospod Lohkamp«, mi je pojasnila gospa Zalewska dostojanstveno, »predaleč greste! Zmernost v vsem, tako je govoril rajni Zalewski. Tudi vi bi si lahko to vzeli k srcu.«

Vedel sem, da se je rajni Zalewski kljub temu večkrat dobesedno do nezavesti napil. Njegova žena mi je to često ob drugih priložnostih sama pripovedovala. Toda to je ni motilo. Uporabljala je svojega moža kakor drugi biblijo: za citate. In čim dlje je bil mrtev, tem več mu je podtikala. Zdaj je bil že za vse poraben, — prav tako kakor biblija.

Priljubljal sem se na okrasitev svoje luknje. Popoldne sem telefoniral Patrice Hollmannovi. Bila je bolna, in skoraj teden dni je že nisem videl. Zdaj sva bila domenjena, da se sestaneva ob osmih, in predlagal sem ji, naj bi pri meni večerjala, potem pa bi šla v kino.

Brokatna naslonjača in preproga so učinkovali veličastno; razsvetljava pa je bila zelo klavarna. Zato sem potikal pri sosedih Hasse, da bi mi posodili namizno svetilko. Gospa Hasse je utrujena sedela pri oknu. Moža še ni bilo doma. Delal je vsak dan prostovoljno eno ali dve uri več, samo da ga ne bi odslovili. Žena je bila nekako podobna bolnemu ptiču. V njenih mahedravih, starih potezah si lahko še zmeraj spoznal ozki obraz otroka — razočaranega, žalostnega otroka. Povedal sem, po kaj prihajam. Oživela je in mi brž prinesla svetilko. »Ah da«, je vzdihnila, »če le pomislim na to, prej...«

Poznal sem njeno zgodbo. Govorila je o tem, kaj vse bi lahko dosegla, da se ni omožila s Hassejem. Isto zgodbo sem poznal tudi v Hassejevi izdaji. Le-ta je govčila, kaj vse bi bil dosegel, da

je ostal samec. Bila je najbrž najpogostejša zgodba na svetu. In tudi najbolj brezupna.

Nekaj časa sem poslušal, povedal nekaj vsakdanjosti, potem pa sem odšel k Erni Bönig, da bi si izposodil gramofon.

Gospa Hasse je govorila o Erni samo kot o človeku, stanujočem poleg. Zaničevala jo je, ker ji je zavidala. Meni pa je bila všeč. Z življenjem si ni prav nič belila glave in vedela je, da se ga mora človek oklepati, da dobi košček tistega, kar imenujemo sreča. Vedela je tudi, da mora človek vsak drobec sreče dvakrat trikratno plačati. Sreča je najbolj nezanesljiva in najdražja stvar na svetu.

Erna je pokleknila k svojemu kovčku in mi poiskala nekaj gramofonskih plošč. »Ali hočete foxtrote?« je vprašala.

»Ne«, sem odgovoril. »Saj ne znam plesati.«

Presenečeno me je pogledala. »Ne znate plesati? Hm, kaj pa potemtakem počenjate, ko greste z doma?«

»Plešem z grlom. Gre še kar dobro.«

Zmajala je z glavo. »Moškemu, ki ne zna plesati, bi pri prič obrnila hrbet.«

»Vaša načela so stroga«, sem odgovoril. »Toda na svetu so še druge gramofonske plošče. Ondan ste vrteli zelo lepo, — bil je ženski glas z nekakšno havajsko glasbo.«

»Ah, ta je sijajna. Le kako sem mogel živeti brez tebe kajne?«

»Res je! Kaj vse pride na misel ljudem, ki zlagajo poskočnice! Mislim, da so to še edini romantiki na svetu.«

Zasmejala se je. »Zakaj pa ne? Takle gramofon je tudi nekakšna rodovna knjiga. Prej so ljudje pisali v albume stihe, zdaj pa podarjajo drug drugemu gramofonske plošče. Če se hočem česa spomniti, kar položim na gramofon ploščo iz tistih časov in že je vse spet tu.«

Leto bodo začeli graditi

Vodovod Stična-Trebnje-Dobrnica

Veliko zanimanje med člani Vodne skupnosti na Dolenjskem — Vodo bo dobilo v prihodnjih 4 do 5 letih 7 občin, v katerih živi približno 10.000 ljudi s 4.000 ha obdelovalne zemlje in 5.500 glavami goveje živine

Pomanjkanje dobre pitne vode za ljudi in živino je na Dolenjskem zaradi kraškega sestava tal pereč problem. Posebno občutljivo pomanjkanje vode v Suhli krajini, v podgorjanskih vaseh in na področju vzdolž proge Ljubljana—Novo mesto.

zastopnikov OLO Ljubljana-okolica in Novo mesto ter predstavnik Vodne gospodarske uprave iz Brezice so se pogovorili o pravih novostanovljenih Vodne skupnosti, o pripravljenosti posameznih občin in prebivalcev, da pomagajo pri gradnji vodovoda s prispevki v lesu, voznjah, kamenju in denarju ter o načrtih za gradnjo vodovoda v prvi fazi.

zervoarja nad Virom. Vode bo dovolj tudi čez leta, ko bo v teh krajih živelo 15.000 ljudi, saj je dajajo omenjeni trije studenci do 2.600.000 litrov na dan, pri povečani potrošnji pa bodo porabili 1.700.000 litrov dnevno.

Most čez Krko v Stični

vprašanje preskrbe Dolenjske s pitno vodo. Republiška pomoč za ostalim okrajem Slovenije predvideva letos med drugim izdatna sredstva za graditev vodovoda v Suhli krajini, za veliko obnovo novomeškega vodovoda in za vodovod Stična-Trebnje-Dobrnica. Zadnje nedeljo se je v Ivančni gorici pri Stični sestali delegati Vodne skupnosti za območje občin Stična, Krka, Šentvid, Vel. Gaber, Velika Loka, Trebnje in Dobrnica k prvemu občnemu zboru. S pomočjo in sodelovanjem

POPRAVEK
V četrtki 1. aprila smo objavili na 19. strani članek »V novomeškem okraju je socialno zavarovano 56.000 prebivalcev«. V resnici je v novomeškem okraju socialno zavarovanih 26.000 prebivalcev. Bralce prosimo, da nam ne ljubijo napako opreoste.

POŽARI, NESREČE IN TATVINE

ZILE SI JE PREREZALA
Zadnje dni prejšnjega meseca si je 46-letna M. P., mati 5 otrok iz Celja, iz britvilje dvakrat prerezala žile nad levim kolcom. Zaradi izkrvavitve je umrla.

FANTJE SO SE STEPLI Z NOŽI
Dne 29. marca so se vračali iz vinogradov, kjer so obrezovali trtje, fantje iz Vel. Okle in iz Sp. Leskova. Ob srečanju so se začeli prepirati, nazadnje je prišlo do pretopa, ob katerem so nekateri uporabili nože. Nekdo od prestopalcev je prerezal žilico v čreva J. D. Hudo sta bila ranjena tudi F. M. in V. V. Vee tri so odpeljali v bolnišnico. Storiščilo se je zavrtilo in se bodo zavarovali pred sodiščem.

KOPIČO SLAME JE ZAŽGAL
Dne 29. marca je izbruhnil požar pri posestniku Mihaelu Penteku v Polani. Ogonj je bil podtaknjen v kopico slame, ki je bila 4 m dolga in 2 m široka. Požar je od gospodarskega postolja. Pogorelo je približno 5000 kg slame. Sumijo, da je začel Pentekov nasprotnik. Za storiščilo poizvedujejo.

SE LUZNO RAZTOPINO SE JE ZASTRUPIL
V Zg. Koreni, okraj Maribor okolica, se je zastropil 54-letni J. H. Varnostni organi so morali nasilno odpreti njegovo stanovanje, ker je bilo od notranje strani zaklenjeno. J. H. je delj časa živel sam, delal ni nič, pokojnino je pa že prvih deset dni zaprl. Ko mu je zmanjkalo denarja, se je nehal z neodobrenimi posli, da si je pridobil drugega. Sodna medicina je ugotovila, da je spil večjo količino lužne raztopine, po kateri je začel bruhati, kmalu nato pa je umrl.

Z MAZASTVOM SE JE BAVIL
Varnostni organi za Ljubljano-mesto so za ključni poizvedovanje o Ivanu Jurčeviću, starem 50 let, po poklicu pedikerju in masorju iz Ljubljane. Jurčević je bil bavil z mazastvom in s opravljanjem splošnih opravil. Priznal je, da je od 1949 leta zdraval razne bolnike. Ne ve, koliko kolko jih je pozdravil, ve pa, da jih je bilo nekako 200. Raču na jim je do 500 din. Priznal je tudi, da je v zadnjih letih napravil 20 splovov in za vsakega računal od 3 do 10 tisoč dinarjev.

HISA JE GORELA
Dne 30. marca je gorela v Čermovcih pri Ponikvi hiša, v kateri je stanoval F. V., dela v S. štirinastko družino. Sumijo, da je bil ogonj podtaknjen. Za poizvedavo poizvedujejo.

JE ZALETEL
V Murski Soboti se je zaletel 29. marca v osebnih avto, ki ga je vozil lastnik F. N., v tovornega z državnega posestva Apatca, ki ga je vozil K. B. Nesrečo je zakrivil predvsem zaradi neobrnjenosti avtomobila, kar je vozil preveč po levi strani in ni opazil tovrstnega, ter se tako zaletel vanj. Na osebni avtomobilu je škoda za približno 50 do 60 tisoč dinarjev.

POŽAR ZARADI SLABEGA DIMNIKA
V ponedeljek ob enajstih urah je v središču Vipave izbruhnil požar na stanovanjskem postolju Lino Kodelj. Ogonj je povzročila iskra, ki je prihajala iz dimnika, ki je v zelo slabem stanju. K sreči so na kraj požara takoj prihiteli gasilci in off. cija J.I.A. in za kmetu zadržali škodo zaradi ožganega tramovja in nekaj malenkosti, ki so zgorale na postolju znana okoli 15.000 din.

KOLESA JE KRADEL
Pred dnevi so varnostni organi izsledili V. F., doma iz Dol. Polja, da je kradel kolesa ljudem se je zdelo umno. Hijo, zakaj imata V. F. in njegov brat razno ogrado koles. Varnostni organi so preiskali hišo in našli več raznih delov ter moško kolo, za katero je V. F. priznal, da ga je ukradel.

DREVO MU JE PREBILO LOBANJO
Dne 31. marca se je pri podiranju dreva smrtno ponorečel 28-letni Martin Plešek iz Dražene v ptujskem okraju. Padajoče drevo ga je udarilo po glavi in mu prebilo lobanjo. Med prevozom domov je umrl.

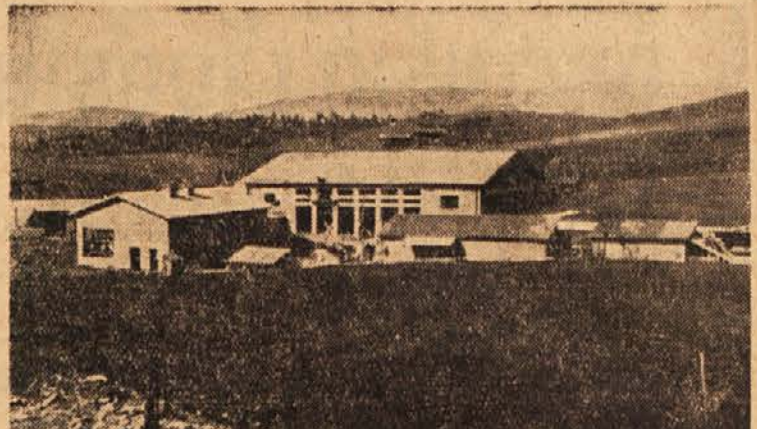
ISKRA POVZROČILA POŽAR
Dne 31. marca je povzročila iskra traktorja večji požar pri Kobevju. Pogorelo je približno 8 ha gozda, od tega 1 ha mladega boro. Semo v letem je približno za 40.000 din škoda, ostala škoda pa še ni ugotovljena.

POŽAR ZARADI SLABEGA DIMNIKA
V ponedeljek ob enajstih urah je v središču Vipave izbruhnil požar na stanovanjskem postolju Lino Kodelj. Ogonj je povzročila iskra, ki je prihajala iz dimnika, ki je v zelo slabem stanju. K sreči so na kraj požara takoj prihiteli gasilci in off. cija J.I.A. in za kmetu zadržali škodo zaradi ožganega tramovja in nekaj malenkosti, ki so zgorale na postolju znana okoli 15.000 din.

PRI IGHI JE PADLA V SVINJSKO KORITO IN SE HUDO RANILA
Ko se je 3-letna Marija Maković iz Kosta njevice pri Kanalu ob Soči pred dnevi kot

Skrb za turizem v Kamniku

V Kamniku nismo imeli doslej primerne avtobusa za prevoz izletnikov in turistov. Mali avtobus, ki je vozil izletnike do Kamniške Bistrice, zaradi okvar se od poletja ni obratoval. Če ni bilo na razpolago kamiona, so morali turisti in smučarji peš do Stahovice. Zdaj je mali avtobus spet popravljen in služi svojemu namenu, razen tega pa je mestni ljudski odbor iz sredstev za pospeševanje turizma določil potreben znesek za nabavo novega udobnega avtobusa, ki bo že od prvega maja dalje na razpolago izletniškim družbam. Turizem, ki je začel v Kamniku zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev že upadati, se bo v novi sezoni spet razmahnil, saj je Kamnik izhodišče Ljubljane za Kamniške planine.

V jeseni 1953 je spravilo okrajno gradbeno podjetje »Krka« v Novem mestu pod streho poslojpe nove zadrudne mlekarne ob Zagrebški cesti. Okrajna zadrudna zveza računa, da bi do konca letošnjega decembra lahko opravili vsa gradbena dela in namestili stroje, tako da bi januarja 1955 začeli v mlekarni prve poizkuse za predelavo mleka, spomladi 1955 pa bi obrat v celoti stekel. Primanjkuje pa jim kreditov za dokončanje gradbenih in instalcijskih del ter nakup vseh potrebnih strojev. Za zdaj imajo zagotovljenih 30 milijonov din sredstev, potrebovali pa bi še 70 milijonov din za končno opremo obratov v novi moderni mlekarni.

... in njegovo kulturno življenje

Nušičeve komedije so med kamniškimi občinstvom zelo priljubljene, saj smo v zadnjih letih videli kar štiri. Zadnja je bila »Gospa ministrica«, ki jo je uprizorilo delavsko prosvetno društvo »Solidarnost« v režiji J. Goloba in jo z gostovanjem članice SNG Marje Nalocke doživela lep uspeh ob dvakrat razprodanih dvoranah. »Solidarnost« pripravila zdaj »Haganagie« v režiji člana SNG Staneta Potokarja.

ZADNJE VEŠT

IZ EDENOVEGA GOVORA V BELFASTU

Osnovni nadaljnji korak Evrope je organiziranje evropske obrambne skupnosti

je izjavil britanski zunanji minister

London, 2. aprila (Tanjug). — »Nič ne more reči, kakšna bo usoda človeštva, če dva velika svetovna bloka ne bosta našla načina, kako bi složno živela. Narodi bi lahko uničili sami sebe,« je danes izjavil v Belfastu britanski zunanji minister Anthony

Eden. Dejal je, da stremljenja po nevarnih orožjih ne menjajo problema miru. Minister Eden je poudaril, da je bila Velika Britanija zmerom pripravljena razpravljati o sporazumu za razorožitev, ki bi obsegala konvencionalno in nuklearno orožje. »Politika britanske vlade,« je dejal minister Eden, »je zmanjšati mednarodno napetost. Prizadevamo si rešiti probleme med narodi drugega za drugim, da bi dosegli posamezno rešitev problematičnih vprašanj in tako zmanjšali vzroke svetovne napetosti. Če bo le-ta popustila, potem je pot splošnemu zmanjšanju in nadzorstvu oboroževanja odprta.«

arno orožje. »Politika britanske vlade,« je dejal minister Eden, »je zmanjšati mednarodno napetost. Prizadevamo si rešiti probleme med narodi drugega za drugim, da bi dosegli posamezno rešitev problematičnih vprašanj in tako zmanjšali vzroke svetovne napetosti. Če bo le-ta popustila, potem je pot splošnemu zmanjšanju in nadzorstvu oboroževanja odprta.«

SEJA TREH ORGANOV SOCIALNO-DEMOKRATSKE STRANKE NEMČIJE

Politika Adenauerjeve vlade ni bila koristna

je izjavil Erich Ollenhauer

Bonn, 2. aprila (Tanjug). — Seš opozicijske socialnodemokratske stranke Ollenhauer je dejal danes na skupni seji predsedstva, strankinega odbora in kontrolne komisije te stranke, da je evropska politika kanclerja

Adenauerja praktično popolnoma neuspešna. Seja teh treh organov socialno-demokratske stranke je bila po strankinem kongresu najvišji partijski forum.

Minister Eden je nato dejal: »Prepričan sem, da je berlinska konferenca zmanjšala napetost v Evropi in upam, da bo konferenca v Zenevi imela isti učinek na Daljnem vzhodu.«

»Vsi varnostni ukrepi na Zahodu so usmerjeni samo na obrambo,« je dejal Eden in pripomnil: »Nimamo napadalnih ciljev in ne bomo nikdar začeli napadalne vojne. Mir je naša politika.«

Nočne brzovjavke

TRST — Tržaška policija je noč objavila poročilo o popoldanskih demonstracijah ladjedelnih delavcev. V poročilu pravijo, da je bil med delavskim napadom na poslopje direktorije Združenih jadranskih ladjedelnih in demonstrant arretiran, nato pa takoj izpuščen. Demonstranti so napadli poslopje s kamenjem in razbili nekaj oken. Poročilo pravi, da so demonstracije trajale tri ure, in sicer zaradi »ekonomskih razlogov«. Izvršni komite tržaških razrednih sindikatov pravi, da je odpuščen 1300 delavcev Združenih jadranskih ladjedelnih poslojedca splošnega gospodarskega položaja v Trstu.

PULJ — Na italijanski ribiški ladji »Nuovo Antonio« iz Chioffie je 31. marca ribarja v bližini otoka Sisak, se je pripetila redka nesreča. Ko so dvigali mrežo, so ribiči izveкли skupno z ribami tudi magnetno mino iz druge svetovne vojne, ki je eksplozirala na ladji. Hudo so bili ranjeni kapitan ladje, ribič Olivio Cenaro in strojnik. Jugoslovanska vladilka »Hurcules« je ranjenca pripeljala v puljsko bolnišnico. Ribič je smrtelno umrl, druga dva ranjenca pa so naglo poslali v reško bolnišnico.

BOJI V INDOKINI

Srdita bitka za Dien Bien Fu

Njen rezultat za sedaj še ni znan

Hanoj, 2. aprila (AFP-Reuter) Bitka za zadnje francosko oporišče Dien Bien Fu besni z nezmanjšano srditostjo. Napadi in protinapadi na dohodih v mesto se vrstijo drug za drugim.

Položaj v bojih za Dien Bien Fu je še negotov. Neki predstavnik francoske poveljstva v Hanoju je izjavil, da kaže, da so Ho Si Minhove sile utrujene in da bodo morale zmanjšati ogrožene napade. Po drugi strani prihajajo iz Dien Bien Fuja poročila, v katerih pravijo, da Ho Si Minhove sile še nadalje z nezmanjšano srditostjo napadajo in da nočijo pripravljajo še nove napade.

Glavni udarci Ho Si Minhovih sil so naperjeni na utrjene položaje severozahodno in severovzhodno od mesta. Po ogorčenih bojih je Ho Si Minhovih silam uspelo osvojit nekaj položajev na teh odsekih mestne obrambe.

Najhušji boji so za položaje okrog glavnega francoskega letališča. Končni rezultat bitke na tem odseku še ni znan.

»Dejstvo je,« je dejal Ollenhauer, »da Moskva zdaj ni zainteresirana za ostrih svetovni položaj, marveč je za razgovore.«

Artillerija in minometalske enote Ho Si Minhovih sil ne bodo bombardirajo francoske obrambne položaje. Po drugi strani francosko letalstvo meče na Ho Si Minhove enote eksplozivne bombe. Letala tudi mečejo francoskim četam v mestu hrano in strelivo.

Na koncu je Ollenhauer izjavil, da bi lahko dajanje suverenosti vzhodni Nemčiji imelo neugodne posledice za odnose med obema deloma Nemčije, pa tudi za ves svet. »Socialno-demokratska stranka mora ostati prva borka za združenje Nemčije,« je dejal Ollenhauer.

Artillerija in minometalske enote Ho Si Minhovih sil ne bodo bombardirajo francoske obrambne položaje. Po drugi strani francosko letalstvo meče na Ho Si Minhove enote eksplozivne bombe. Letala tudi mečejo francoskim četam v mestu hrano in strelivo.

»Dejstvo je,« je dejal Ollenhauer, »da Moskva zdaj ni zainteresirana za ostrih svetovni položaj, marveč je za razgovore.«

Artillerija in minometalske enote Ho Si Minhovih sil ne bodo bombardirajo francoske obrambne položaje. Po drugi strani francosko letalstvo meče na Ho Si Minhove enote eksplozivne bombe. Letala tudi mečejo francoskim četam v mestu hrano in strelivo.

POMEMBNA IZJAVA O AFERI MONTESI

Rim, 2. aprila (Tanjug). — Danes je časnik »Oggi« objavil dokaz, ki bi mogel odločujoče vplivati na primer Montesi-Montagna. Časnik je natisnil izjavo književnice Micheline Riviere, v kateri le-ta izraža pripravljenost, da bi na sodišču izpričala, kako je imela večkrat priložnost opazovati sestanke markiza Montagna s pokojno Wilmo Montesi v nekem rimskem hotelu. Micheline Riviere izjavlja, da je bil v družbi Montagne večkrat tudi sin ministra Piccionija.

SAH

»Partizan« — zmagovalec na ekipnem prvenstvu

Valjevo, 2. aprila — Ekipno šahovsko prvenstvo Jugoslavije je zaključeno z zmago »Partizana«, ki je danes premagal ekipo LUSK s 5:3. Končni rezultati tekmovalca »Partizan« 37,5, Mladost 35,5, LUSK 30,5, Slavija 30, Crvena zvezda 29, Valjevski šahovski klub 22,5, LSK 20,5 in Novosadski šahovski klub 18,5 točk.

Italija in EOS

Rim, 2. aprila (Tanjug). Italijanska vlada je na svoji današnji seji odobrila načrt zakona o ratifikaciji pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Zakon bodo predložili skupščini prihodnji teden. Doslej še ni potrjeno, kdaj bo skupščinska debata o tem zakonu na dnevnom redu. Pred splošno debato bodo zakon predložili v obravnavo skupščinski komisiji za zunanje zadeve.

Botvink in Smislov remizirala v osmi partiji

Moskva, 2. aprila. — Uradna sovjetska agencija poroča, da sta Botvink in Smislov v osmi partiji po 50. potezah remizirala. Botvink je imel lažjo pozicijsko premoč, vendar je Smislov uspešno odgovarjal in sta se naglo spoprijela za remi. Zdal je stanje točk 5:3 v korist Botvinka. Deveto partijo bosta igrala jutri.

Rudarsko gradbeno podjetje Mežica

čestita ljudem Mežice k občinskemu prazniku!

SOBOTNA PRILOGA

3. APRILA 1954

»LJUDSKE PRAVICE - BORBE«

VIDA BREST

ZELENA JAMA

Nekoč zdavnaj sem nosila kratko krilce in veliko pentljo v lasih. Kako radi se ljudje spominjajo tistega »nekoč«!

Nekoč zdavnaj smo prebivali v Ljubljani. Ne, ni bilo v Ljubljani, a je bilo vse lepše: v Zelene jami smo prebivali.

Ce bi me vprašali, kje je to, bi vam odgovorila: greš od postaje, potem pod železniškim mostom, ki čezenj bobnijo vlak, nato čisto malo navzgor, ob ograji tovarne hranil zaviješ na desno, še enkrat na desno, mimo neznatne trafike, do hiše s stolpičem — in tam smo!

Pred namj je Zelena jama.

Zakaj je zelena, vam ne vem povedati. Tudi takrat, ko sem nosila kratko krilce, tega nisem vedela. Toda jama je bila tam. Prava, imenitna jama. Samo zelena ni bila. Vanjo so stresali smeti iz vesoljne Ljubljane in s smetmi čudo božje nerabne ropotije.

V naši ulici (navzdol od hiše s stolpičem), ki je ni bilo lepše na svetu, so stale hiše (še danes so tam), ob hišah so bili vrtovi in dvorišča (tudi ta so še vedno na mestu) in nekje sredi ulice je bila pekarija. Na njej je bila lepo zapečena štruca, zemljica ki se ti je zdela, da bi v roki čudovito zahrestljala, in kifeljček, ki mu ni bilo paral Vse to pa je seveda bilo le narisano in pobarvano. A kakol

Ta hiša je imela na sebi vse sorte. Del strehe je bil spremenjen v verando, kjer so prebivale opice. Krasne opice! Bile so divje in zlobne, da bi bolj divje in bolj zlobne težko našel.

Na stopnicah v edino nadstropje je visela kletka s kosom. Bil vam je to kos posebne sorte. Kadar je bil razpoložen posebno slabo, je zvižgal himno. No, otroci smo ga znali spraviti v slabo voljo.

Iz te hiše smo odhajali zelo pogosto na počitnice. Včasih je bilo to zares takrat, kadar so bile počitnice, včasih pa so se nas vsi naveličali in so kar nenadoma naredili počitnice sebi in nam. Naj je bilo kakorkoli, vedno je bil tisti del počitnic, ko smo se vračali, zares najlepši.

Vlak je seveda moral peljati mimo Zelene jame. Vse odkar smo stopili v vlak, smo tega trenutka čakali. Zato je bilo kajpada precej prerivanja pri oknih in nemalo solza. Naposled je le zgodilo. Zagledali smo našo ulico, izvesek na hiš sredi nje in med vrati v belo oblečenega peka, ki je vihtel roko in mahal in mahal! To je bil naš oče. Le kako je znal pozdravljati Ne, nihče in nikoli lepše!

Mi smo se seveda prerivali pri oknu, pozdravljali smo in mahal in kričali, da je bilo kaj. Sveto smo verjeli, da nas oče sliši in vidi. To je bilo zares imenitno!

Tisto, kako smo potem šli domov, ni bilo nič posebnega. Ponavadi je šlo brez posebnosti. Le enkrat je eden izmed nas, ki je bil takrat najmlajši, pod onim znamenitim mostom čisto lepo predčasno shodil. Naredil je nekaj korakov in zato smo potem prav do doma vsi tulili. Zaradi našega tuljenja je pobič bil silno ponosen in je nato hodil kar naprej.

Doma smo komajda utegnili reči — dober dan — in že smo drveli po vsej ulici in z namj je drvelo vse, kar je spadalo v našo družčino. Kam? V Jamol

Ta naša družčina je bila silno slikovita. Tu je Buno, razkuštran Čevljarjev Buno, ki ni in

ni maral dveh črk — v in r —. Iz golega prijateljstva smo ti dve črki odklanjali vsi otroci iz naše ulice, posebno v njegovem imenu. Potem je bila tu tudi Minka, ki je bila neštetokrat tepena, zato ker je pač vedno počakala. Tepena pa je bila, ker so bili doma brez denarja, ker ni bilo dela, ker se je recimo prismodilo kosilo, ali pa tudi kar tako. Taka je bila pač njena usoda v življenju. Bil je tudi Janez, ki ni nikdar pogrešal razsvetljave — svečko je imel vedno s seboj. In potem je bila še kopica drugih, ki so najbrž imeli imena, pa jih več ne vem.

No, vsa ta naša družčina nas v odsotnosti ni kaj prida pogrešala, in da kadar smo prišli domov, ni mogla živeti brez nas.

Zdaj pa v Jamo. Če smo hoteli do tja, smo morali mimo one neznatne trafike, kjer je sedel možiček iz pravljice in se smehljaj. Smehljaj se je vedno tako, kakor bi hotel reči: Le pogledjte si tole trafiko! Kaj je še kaj lepšega mimo nje?

Zdaj je bilo treba seveda pogledati malo n-akrog. Prav blizu trafike je bil ponavadi brkat policaj, ki je silno rad poslušal očenaše in je zato očenaše zahteval od vseh, ki jih je ujel. To se mu je sicer redkokdaj posrečilo.

No, zdaj smo že skoraj tam. Treba je bilo iti le še čez ožgan, rjav prostor, ki naj bi bil travnik, pa seveda ni bil, in bili smo na cilju. Potopili smo se v smeti in pepel, kričali in se pulili za razbite, obtolčene, votle in zarjavele dragotine v Jami, dokler si nismo z njimi natrpali vseh žepov in si nasitili domišljije. Potem smo šli na »leš«.

Ce je bila Jama imenitna, je bil »leš« stokrat imenitnejši! Morda prav zaradi prevelikega občudovanja nismo nikoli šli najprej na »leš«. Vedno smo ga pustili za nazadnje, za največje. To je dosegel v nas najbrž tudi brkati policaj, ki se je za »leš« kar največ zanimal.

Kaj je bil »leš«?

Tam so bile kopice črnega, dišečega, krasnega premogovega pepela, ki si z njim lahko delal najneverjetnejše reči! Tam so bili tiri. Svetli tiri, ki je po njih vozil vlak in smo z ušesi, tesno prislonjenimi k njim, poslušali na njih, kako vlak prihaja. Ko je brzela nato puhajoča železna kača, smo navdušeno lovili pomarančne olupke in redke sladkorčke, ki so jih metali potniki med nas.

Potem so bili še drugi tiri. Zarjaveli tiri, kjer se je včasih odpočival utrujen »magon«. Rekla bom kajpada vedno »magon«, ker je bil pri nas tak običaj. Sli smo vedno — porivat magone, gledat magone, sedet v magone — dobili smo se — pri magonih — in kaj še vse je bilo z »magoni«!

Do noči smo bili tam, dokler niso mame po vsej ulici stopile pred hiše in začele kričati proti »lešu«:

— Buno! Domov, potep! —

— Domov, smrklje in smrkavci! —

No, takrat je bil res zadnji čas, da smo nehali biti strojevodje, sprevedniki, tisti »z rdečo kapo«...

O, čudoviti, najčudovitejši »leš«!

Lahko bi našela še nekaj Zelene jame, ki ni bila zelena, a je bila lepa, kar se da. Recimo travnik pred tovarno kleja. Naj bi bil travnik, seveda. A če je bil, ali ni bil, na njem se je dalo krasno pretepati, prekučovati, loviti, in je zato spadal k naši Zelene jami.

Recite, ni bila res čudovita Zelena jama!

Pravijo, da ni dobro še kdaj odhajati v kraje, kjer si nekoč živel, posebno še, če si v njih preživel tista leta, ko se je v lasih košatila pentlja. Najbrž je res tako.

Jaz sem vendarle šla. Čez dolgo, dolgo, takrat, ko so se mi že smejali, ker sem trdila, da še pomnim vse iz Zelene jame. Šla sem z odprtimi očmi do mostu, pod mostom pa sem oči zaprla in miže nadaljevala pot. Zdelo se mi je, da je treba iti miže, da bo potem, naenkrat planilo nasproti vse tisto staro in ljubó.

Vsak korak sem poznala. Seveda sem dobro vedela, da je zdajšnji korak odtehtal dva ali tri prejšnje. Zato sem prišla hitreje.

Vedela sem: odprla bom oči in zagledala trafiko in možička iz pravljice pred njo. Nato bo zableščala Jama in za njo »leš«. Sele ko bom ogledala to, bom pogledala po hiši s stolpičem in krenila po ulici mojih otroških let.

Odprla sem oči. Joj! To ni bila Zelena jama. Drug, grd, pust kraj je bil to. Kjer bi morala biti Jama in »leš«, ni bilo nič. O, morda je bilo kaj, a čisto, čisto malo. Vse pa je zapirala stroga betonska ograja. In trafika! Stala je tam lesena, prtilikava barakica, siva od cestnega prahu in kakor pas jo je oklepal železen zapah.

In drugo? Hiša s stolpičem je bila hišica, hiše v ulici so bile majcene, premajcene, vrtovi so bili vrtički, ne, niti vrtički ne! In na koncu ulice so se igrali čisto tuji otroci, ki se niti igrali niso znali...

In Buno? In Minka? In drugi? Ah, saj jih nisem šla obiskat. Prehudo bi bilo, ko tudi oni ne bi bili več oni. A povedali so mi: Minka se je omožila, Janez je padel, Buno je bolan... Buno, kuštravi sovražnik -r in v-!

Morda bo čez deset let nekdo od teh, ki se zdaj igrajo pod hišo s stolpičem, pisal prav tako kot danes jaz. Morda so ti otroci prav tako prepričani, da ni na svetu nič lepšega od Zelene jame. Saj ne vedo, kaj vse ji manjka.

O, kako mi je žal, da je vse tako minilo!

Ali je tudi tebi, Buno, in si zato bolan?

HAGE V. HOVMAND

G U M B

(Iz danščine)

Gumb od ovratnika sem pohadil. In kot nalašč pred zadnjim v mesecu. Gotovine pa sem imel natanko še sedem örov.

Gumb od ovratnika je za moške življenjskega pomena. Mar ni moški brez gumba od ovratnika isto kakor vreča krompirja brez vrvice, s katero jo človek zaveže?

Hitro sem zavil okrog vogala v trgovino. »Gu... gu... gumb, prosim,« sem zajecjal in pokazal na odpeti ovratnik.

»Prosim, gospod, deset örov.«

V zadregi sem segel po svojih sedem örov. Morda pa bi mi dali tudi gumb na obroke? »Da, veste... takšna smola... pohadil sem ga... da, ... torej, saj veste... brez gumba... se človek počuti... skratka, gumb od ovratnika posreduje moškemu samozavest,« sem zajecjal.

»Prav pravite,« se je nasmehnila prodajalka, jaz pa sem v zadregi zvijal na prodajalni mizi ležečo ovratnico.

»Lepa ovratnica, kajne?« se je zasmejala mlada prodajalka. »Cista svila. Stane pa samo dve kroni in pol.« Pomerila mi jo je k ovratniku. »Ali naj jo priložim h gumbu?« Pri tem me je pogledala tako proseče, da ponudbe nisem mogel odkloniti. Vsa vesela mi je pomolila blagajniški listek. »Morda bi vam smela pokazati še tele naramnice? Ali ste takšne že kdaj videli? Stanejo tri krome in petindvajset örov.«

»Da, toda... ne verjamem...« sem ugovarjal.

»Ne smelj bi preudarjati, gospod. Takšne naramnice kupujejo ljudje kakor gorke zemlje. Saj vendar ne boste zamudili te priložnosti?«

»Ne,« sem zajecjal v čedalje hujši zadregi, »toda...«

Obraz ji je kar zažarel: »Saj sem vedela... gospod ima okus... kar tri pare jih vzemite hkrati. To zneso skupaj osem kron.« In spet se je priliznjeno nasmehnila in spet sem podlegel skušnjavi.

Vtem ko je zavijala naramnice, je zmajala z glavo: »Oprostite, toda vaš srajca... sama po sebi še čedna... toda k novi ovratnici bi bila potrebna tudi nova srajca...« In prisilila me je, da sem stopil k sosedni prodajalni mizi, kjer me je izročila svoji tovarišici: »Gospod bi rad kupil par srajc.«

In v naslednjem trenutku sem bil prepričan, da so bile srajce, ki sem jih doslej nosil, povsem nemogoče. Kupil sem torej šest pisanih svilenih srajc — manj se ne izplača — z dvanajstimi ovratniki, potem pa še srajco k smokingu s črno ovratnico in trdim ovratnikom, kar človek pač zmeraj potrebuje. In za nameček sem si izbral še ustrezen nov klobuk.

Toda kaj ti koristi, če imaš svilene srajce in drag nov klobuk, obleko pa staro! Torej sem si dal takoj pomeriti še novo obleko. Razen tega sem naročil par kratkih hlač za poletje, in ker sem bil že pri pomerjanju, sem naročil še smoking. Vsi so bili izredno prijazni in ljubeznivi z menoj. Nisem mogel premagati skušnjave, da ne bi naročil še plašča.

Iznenada pa sem se zavedel svojega položaja. Imel sem samo sedem örov, nakupil pa sem celo garderobo. Kako naj se izmotam iz te stiske? Po nasvet sem se moral zateči k svoji ženi.

»Zal sem pozabil čekovno knjižico doma,« sem dejal in pomolil vizitko predstojniku oddelka, ki me je z globokimi pokloni spremil do vrat.

»Če je tako, moram pa nazaj v trgovino.«

»Upam, da nisi bil tako neumen, da bi pustil v trgovini naslov.«

»Zal sem bil. Saj nisem mogel ravnati drugače... tako prijazni in postrežljivi so bili.«

»Neumnost! Kaj naj storiva? K teti Agati sva povabljen, pa še zmeraj nimaš na ovratniku gumba.«

»Da, gumb potrebujem, na vsak način. Takoj stečem nazaj v trgovino.«

Ko sem pritekel v trgovino, mi je zadonela naproti najslajša godba. Bil je sijajen radio, ki sem si ga moral brezpogojno od blizu ogledati.

»Kakih tisoč dve sto kron je vreden,« je rekel prodajalec. Toda dal bi mi ga bil za sedem sto petinsedemdeset kron, ker je pač opazil, da se razumem nanj.

Te čudovite priložnosti, da bi zaslužil tako rekoč štiri sto kron, seveda nisem smel zamuditi, in tako sem radioaparatus kupil.

Aparat je iz mahagonija. Ker pa mora biti dom brezpogojno opremljen v slogu, sem deset minut pozneje izbral še lepo mahagonijevo pohištvo.

Pravzaprav sta bili tudi najina jedilnica in spalnica potrebni obnove. Torej sem se odločil tudi za ta nakup. Tedaj mi je šinila v glavo misel, da je radijska glasba navsezadnje samo nekaj mehaničnega. Omikani ljudje sami muzicirajo. Zato sem kupil še klavir. Toda kolikor sem poznal svojo ženo, sem vedel, da bo zmeraj hotela igrati prav takrat, ko bom jaz sedel pri klavirju. Torej sem potreboval še pianino zase.

Da bi mi dokazal, kako lepo pianino poje, mi je prodajalec zaigral: »Čakaj, čakaj le trenutek...« To me je spomnilo, da me žena pričakuje. In tako sem spet stal v trgovini in kupoval vseprek... Radio... pohištvo za tri sobe... in... o da, žena

je imela prav, moja dobra žena, ko je rekla: »Saj ne moreš ničesar odreči...« Moja žena, gumb, teta Agata... srajce, predstojnik oddelka, pohištvo in klavir... Kar vrtelo se mi je v glavi. In edina moja misel je bil pobeg. Samo proč, proč od tod!

Toda pri izhodu je stal predstojnik oddelka. Tedaj sem v hudi stiski zagledal v ozadju vrata. Neopaženo sem se jim približal, pritisnil na kljuko — in pomolil glavo v sejno sobo. Dvajset do trideset ljudi je sedelo v njej in poslušalo govornika. Tiho sem smuknil v sobo in sedel na zadnjo klopo.

»Gospoda moja,« je nadaljeval govornik... »pogajanja o prodaji naše trgovine Evropskemu koncernu so se žal razbila. Spričo našega težavnega finančnega položaja smo bili primorani obrniti se na drugega interesenta, na družbo Jupiter, ki nam je, kakor veste, ponudila samo 815.000 kron. Predlog o prodaji naše trgovine tej tvrdki pride takoj na glasovanje in izid bomo neutegoma sporočili pooblaščenecem. Kdo torej glasuje za prodajo naše trgovine družbi Jupiter za 815.000 kron?«

Dvignilo se je mnogo rok.

»Hvala,« je rekel predsedujoči. »In kdo glasuje proti?«

Nastala je grobna tišina. Predsedujoči se je ozrl po zborovalcih, potem pa se je njegov pogled ustavil na meni. Kaj sem storil? Ali sem dvignil glavo? Tega je bil kriv vražji ovratnik.

»Al je kdo proti?« Predsedujoči je kar zapičil pogled vame. To me je zbegalo.

»Jaz!« sem zaklical in dvignil roko, da bi napravil temu mučnemu položaju konec. Zborovanje je prešnil val začudenja. In predsedujoči je dejal:

»To seveda položaj spremeni, gospoda moja. Po naših pravilih mora biti sklep o prodaji sprejet soglasno. Vodstvo trgovine se umakne k posvetovanju, da bomo predstavnik družbe Jupiter obvestili, kaj smo sklenili.«

Minilo je četr štiri ure. Delničarji so razburjeno razpravljali o novem položaju. Naposled se je vodstvo vrnilo in zasedlo svoja mesta. V naslednjem trenutku pa je vstopil sel in izročil predsedujočemu brzojavko. Le-ta jo je odprl in na obrazu mu je bilo videti, da je zelo prijetno presenečen.

»Poslušajte, gospoda moja! In bral je brzojavko: »Po temeljitem premisleku pripravljene kupiti. Nudimo 875.000, Evropa-koncern.«

»Upam, da boste sedaj soglasno glasovali za to ugodno ponudbo. Tudi tisti gospod, ki je prej glasoval proti.«

»Da,« sem prikimal svečano.

Obrnjen k meni je predsedujoči nadaljeval.

»Gospod moj, ne vem sicer, koliko znaša vaš delniški kapital, toda s svojim sijajnim poslovnim smislom in čudovito prisotnostjo duha ste nam prihranili šestdeset tisoč kron. Zato se vam pač lahko v imenu delničarjev zahvalim (viharno ploskanje in vzklikanje) in če imate kako željo, ki jo lahko družba v znak hvaležnosti izpolni, nas bo veselilo, če jo izrazite.«

Bil sem ginjen. Zajecjal sem, da pravzaprav nimam nobene posebne želje... reči hočem... če že na vsak način hočejo, naj bi upoštevali nekaj posebnih nakupov, ki sem jih storil na polni na stanek... gre kvečjemu za nekaj tisoč kron.

Mojo željo so sprejeli s ploskanjem in takoj obvestili predstojnike oddelkov, kjer sem tako pridno nakupoval.

Gumb sem vzel takoj s seboj. Vse drugo so poslali za menoj. Moja žena pa se je temeljito odvadila zmerjati me s tepcem.

A. F. C. BROSENS

B A C I L I

Sedem sto bacilov gripe je sedelo v tramvaju. Peljali so se zastoj. Sedeli so namreč na obvezah priletneža moža. Cvetiči niso bili videti, vsi so bili nekoliko blede in utrujeni. Nekateri so kašljali:

»Neutegoma moramo v zdraviliščel« so dejali.

Spet drugi so jokali in kričali: »Tako smo oslabei, onesveščamo se, nemudoma moramo proč: ta dedec nam ne more ničesar več nuditi!«

Tedaj pa je največji bacil povzdignil svoj glas, bil je njihov general: »Bratje in sestre,« je dejal, »ne smemo kloniti. Pogum! Bodimo složni!«

Ginjeni so vsi planili pokonci. Tedaj je general privlekel od nekod majhen daljnogled

in pogledal po tramvaju: »Damo vidim,« je dejal, »čisto blizu. Po kininu in mentolu diši.«

»Fejk!« so zaklicali bacili v en glas.

»Polno pest vitamina C ima,« je nadaljeval general.

»Ojej!« so kriknili bacili.

»Sestre in bratje,« je nadaljeval voditelj, »in vendar ne moremo ostati na tem dedcu. Mar se bomo res bali ščepeca kinina?«

»Ne!« so zaklicali bacili.

»Mar si res ne upamo več čez polje, posuto z vitaminom C?«

»Še si upamo!« so zaklicali.

»Tako je prav. Zdaj pa le urno na pot!«

In tako so prišli k vam, milostljiva gospa. Ko me ne vidite, mislite, da sem se gripa ne bo

»No, ali si naposled kupil gumb?« me je sprejela žena doma.

»Da, reči hočem ne... toda kupil sem... razen gumba sem kupil tudi ovratnico in tri pare naramnic... in šest srajc... in dvanajst ovratnikov...«

»Kaj poveš!« je vzkliknila žena presenečeno. »Saj vendar veš, da je najina blagajna prazna. Ali si res vse to kupil?«

»Da, in še novo obleko povrh — par kratkih poletnih hlač in smoking... in še plašč za nameček.«

»Kaj si znorel!« Žena je vsa obupana sklepalala roke.

»Veš kaj? Takoj telefoniram v trgovino in poročem, da sem znorel. Potem ne bodo mogli uveljavljati nobenih terjatev.«

»Telefonirati? Pozabil si, da imava telefon zgrt.«

MALI LEKSIKON

Vprašanja:

Kateri socialni utopist minulega stoletja je prvi sprožil misel o ukinitvi države?

V katerih poklicih so ljudje najbolj živčni?

V kateri državi ljudje uporabljajo največ biciklov?

Odgovori:

Znani francoski socialni utopist Henri Saint-Simon (1760—1825) je v začetku minulega stoletja v svojih delih zagovarjal trditve, da je politika znanost o proizvodnji in da se bo razblinila v gospodarstvu. Čeprav vidimo tu, kakor je rekel Engels, šele spoznanje, da je gospodarstvo podlaga političnih ustanov, je vendar že jasno izrečena misel, da se mora politično vladanje nad ljudmi spremeniti v upravljanje stvari in vodnje proizvodnih procesov, torej misel o ukinitvi države.

Za živčna obojenja so zasimajo strokovnjaki zlasti zadnje čase. Na podlagi dosedanjih izkušenj in proučevanj so razdelili ljudi po njihovem položju v razne skupine temperamentov. Po tej razdelitvi sodijo med najbolj flegmatične ljudi strojevodje, zdravniki, sobni zdravniki in advokati. Najmanjši koleriki so učitelji, največji pa sloveči umetniki, lastni pisatelji in igralci.

Holandska ima blizu 11 milijonov prebivalcev in nad 8 milijonov biciklov. Malone vsak Holanec, razen najstarejših, se torej vozi z biciklom. Holandski biciklisti so si v parlamentu izposlovali prednost pred avtomobilisti. Imajo tudi posebne ceste. V tej državi se vozijo z bicikli otroci takoj ko začno hoditi v šolo. Na Holandskem je bicikel nekakšno narodno vozilo.

Na Aljaski zelo primanjkuje žensk

Belcev je tam kakih 59.000, žensk med njimi pa samo 19.000

Najbolj pereče vprašanje Aljaske so ženske. Provič jih je premalo, drugič pa so tudi zelo domišljave, menda prav zato, ker je moških mnogo več. Čim bolj gremo proti severu, tem manj je žensk in tem bolj se zavedajo svojega ugodnega položaja. V samotnih naselbinah ob Yukonu, kjer so trenja med spoli največja, je lahko moški srečen, če sploh najde žensko, ki je pripravljena živeti z njim v skupnem gospodinjstvu.

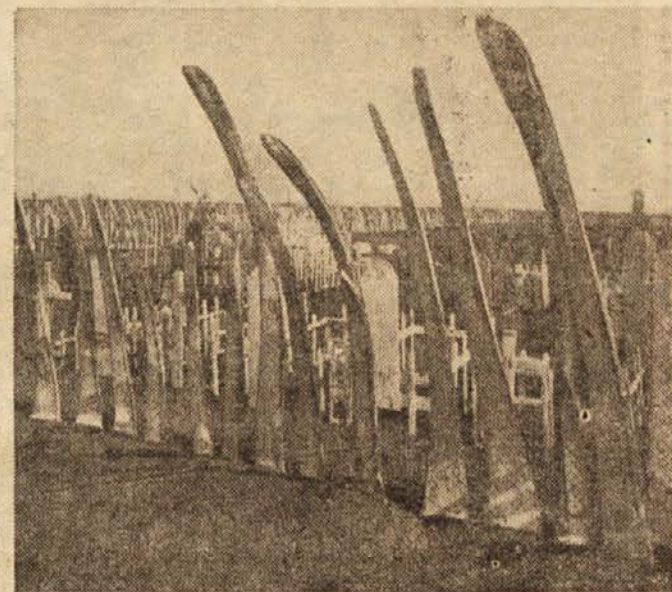
Na Aljaski živi kakih 59.000 belcev, od teh 40.000 moških in samo 19.000 žensk. Po zadnjem popisu prebivalstva leta 1940 so našli 25.595 moških in 13.575 žensk. Razen tega je bilo takrat na Aljaski 15.600 Eskimov, 11.500 Indijancev in 5600 Aleutov. Predstojnik urada za razvoj Aljaske George Sundborg je opisal to področje s posrečenimi besedami: »Zelo ugodno lovišče za ženske, ki se hočejo omožiti.« Zdaj je na Aljaski od desetih žensk v starosti nad 20 let devet poročenih ali pa so že bile poročene.

Najočitnejši dokaz, kako zelo primanjkuje na Aljaski žensk, je zaročni prstan, ki ga nosi skoraj vsaka ženska. Celo ko učenka v šoli dvigne roko, se zaleskeče na njenem prstancu zaročni prstan. Dobri dve tretjini deklet na Aljaski se poročita s 15. letom in v nekaterih naselbinah neporočene ženske sploh ni najti. Na vseh svečanostih morajo žene prevzeti vloge, ki jih drugod izpolnjujejo dekleta. Že ženam se na Aljaski godi zelo dobro, kaj šele dekletom! Zdravnik v Point Barrowu, najsevernejši naselbini Alja-

ske, dr. W. Karr je nedavno predlagal, naj mu pošljejo po možnosti čim grše bolniške sestre, ker mu z lepimi nj nič pomagano. Komaj pride čedno dekle v bolnišnico, že se omoži in zapusti službo. Od vseh strani namreč prihite snubači in ne odnehajo, dokler novih bol-

niških sester ne pregovore, da se z njimi poroče.

Zakaj pa potemtakem Američanke ne pohite na Aljasko, da bi se omožile? Priložnosti za možitev je tam res na pretek, toda življenje ni lahko, niti prijetno. Na filmskem platnu prikazujejo Aljasko in živ-

Aljaska: pokopališče, ograjeno s sedem metrov dolgimi kitovimi kostmi

ljenje na njej čisto drugače, kakor je v resnici. Razen tega je tam ženskam dostopnih zelo malo poklicev. Delati morajo predvsem kot bolniške sestre in učiteljice. Stanovanjska stiska je na Aljaski tako huda, da stanujejo mnogi prebivalci tudi pozimi, ko pade temperatura na 50 stopinj pod ničlo, v hišicah iz tepenke, prepojenih s katranom ali pa v starih železniških vagonih. Spričo velikega pomanjkanja žensk se fantje bolj bore za naklonjenost deklet, kakor za kepece zlata v kakem potoku. Mnogi naročajo neveste celo prek trgovine. Zgodba nekega rudarja, ki je po tej poti naročil nevesto in plačal za njeno vožnjo do reke Kuskokwim 500 dolarjev, je najboljši dokaz, kako težko je na Aljaski dobiti nevesto. Poslal je pa so mu 40 let staro, debeluhasto vdovo, ki se mu je povrh med potjo še izneverila. Omožila se je s pilotom letala, v katerem je potovala. Poročil jo je neki ameriški uradnik. Ko je rudar zvedel, kaj se je zgodilo, so ga komaj zadržali, da pilota ni ustrelil.

Nič čudnega ni, da moški na Aljaski mnogo pijejo. Potrošnja alkoholnih pijač ni nikjer na svetu tako velika kakor tu. V enem zadnjih let je znašala vrednost uvoza mesa in perutnine na Aljasko 6.940.000 dolarjev, vrednost alkoholnih pijač pa 8.871.000. Pred vsako točilnico stoje dolge vrste moških, ki komaj čakajo, da pridejo do pijače.

prijela. In da bi bili o tem še bolj prepričani, ste s prstom potrkali od spodaj na mizo. Zdaj je vseh sedem sto bacilov prišlo na vas. Ni jim bilo lahko, žilavo so so morali boriti proti vitamini. Mnogi so padli. Kaj pa drugi? Ah, pomisliti morate, prav zato, ker so toliko trpeli, so hoteli vsaj enkrat imeti tudi svoj užitek. V npravnem oziru so bili — žal mi je, da moram to povedati — brez slehernih predsodkov. Tako so se kmalu razmnožili, da jih je bilo sedem milijonov.

A vi, milostljiva gospa, kako ste se spremenili! Se ko ste likali tole obleko, ste mislili na svojega moža in na svoje otroke, na novo garnituro pletenih stolov. Potem pa ste prišli domov in mikala vas je samo še postelja.

Zdaj igrajo bacili s ksilofonskimi kladivci v ročicah na vašem hrbtu tople in mrzle tonske skale. V vaše možgane postavijo sesalec prahu, ki trka, piha in sesa. Izprehajajo se po vašem telesu in vas zbadajo z jeklenimi iglami v boke. Vaše sedmo rebro razžagajo na drobne koščke. Nič več vas ne zanima. Če bi kdo prišel in rekel: »Milostljiva gospa, vašega moža bo spodaj požrl medved,« bi mu odgovorili: »No, kaj zato!«

Nekaj sedi na vaših prsih. V poltemi odprete oči: general je, ostudno velik, s kocinastimi tacami. O, ko bi le mogla zdajle umreti, pomislite. Veste pa, da vam to še ni sojeno.

V sobi pa pravijo o vas samo: »Lahko gripo ima.«

sebi. Če bi namreč videli te lilijam podobne ročice, bi celo vi do ušes zardeli, če bi ji pripisovali, da pospravlja pisarno. Narekovati ji — je bil naravnost dvojni užitek. Saj veste...«

Kilb se je hudomušno nasmehnil, pa je takoj spet postal žalosten. »Da, narek! Toda s posli, gospod, s posli je bilo vse narobe. Moj položaj je bil čedalje slabši. Vrag vedi kako, komaj sem spravil kaj ugodnega v tir, že mi je bila konkurenca za petami in mi je s tremi promile preplačila odjedla blago ali s podkupovanjem odvrnila kupca. Veste, popolnoma zabit nisem. In mislil sem si: čudno, ko sem imel še staro škaflo, ki zdaj v miru počiva, se mi kaj takšnega nikoli ni pripetilo. Zdaj, ko imam novo moč, pa se iznenada dogajajo tako čudne reči!

Imam svoja načela. Lepoto in sex-appeal znam razlikovati od poslov. Najel sem torej privatnega detektiva, ki naj bi opazoval mojo odlično moč. Pravim vam, da sem to storil šele potem, ko sem bil že tik pred poravnavo. In ko sem že hotel tej lepi dami reči, da je trojanski konj in da ji bo moj tajni detektiv dokazal, da se ukvarja s poslovnim vohunstvom, da izdaja Meieru moje poslovne tajne, prav tedaj se je sklonila čez moj naslanjač in mi zašepetala na uho sladko skrivnost.

Glejte, vse življenje sem ljubil otroke. In poštenjak sem tudi, ki ve, kaj se spodobi.

Skratka, poročil sem se z njo. In — vrag me vzemi — od tistega dne je bilo z mojimi kupčijami spet vse v redu. Tudi poravnava mi je vrgla lepe denarce. In celo zelo lepo balo je prinesla v zakon. Zdaj gre spet vse po maslu...

»No da,« pravim Kilbu. »Potemtakem je pa s trojanskim konjem vse v najlepšem redu!«

»Kar verjemite!« vzdihne. »Da pa imam rdečelaso hčerko z nosom ko kumara, o tem rajši ne bova govorila...«

H. F. SPAK

TROJANSKI KONJ

»Ste že videli trojanskega konja?« me je vprašal Kilb in mi pokazal fotografijo.

»Očarljiva ženska,« sem pripomnil in se poglobil v njen sex-appeal.

»Motite se,« je odgovoril zamolklo in nakremžil svoj postarjan otroški obraz v grimaso žalostnega človeka. »Temeljito se motite. To je trojanski konj in natanko vam povem, kako in kaj je s to rečjo. Znano vam je, da imam izvozno in uvozno podjetje. Majhno je, toda moje, in z njim se kar dobro preživljam. Pred letom dni, da, nekako pred letom dni mi je umrla moja dobra stara tajnica, knjigovodkinja, korespondentka, snažilka, telefonistka in družabnica. Saj poznate Meiera. No, Meiera z rde-

čimi lasmi in ko kumara debelim nosom. Kot spodoben tovariš po stroki in konkurent je šel za pogrebom moje tajnice. Ves nesrečen sem mu potožil svoje gorje; saj ne znam z roko napisati niti ene ravne vrste, kaj šele, da bi sedel za pisalni stroj in jel tipkati.

»Ne bodi žalosten, stari,« je dejal in me potrepil po rami. »Imam nekoga zate. Izborna moč, povrh pa je še mlada in sočna.«

Kaj naj vam rečem, seveda sem jo z odprtimi rokami sprejel. Saj ste videli fotografijo. In potem sva pač delo nadaljevala. Pisala je hitro ko brzjav. Tudi v pravopisu je bila dobro podkovana. Bil je naravnost čudež, kako lepo so šla moja poslovna pisma po svetu. Samo snažilko sem moral najeti, to se razume samo po

Zemlja postaja čedalje toplejša

Angleški znanstveniki pravijo, da bo v Angliji zorelo grozdje in morda bodo celo rasle palme

Ob trditvi, da postaja Zemlja toplejša, bo marsikdo nejeverno zmajal z glavo, češ saj nas je v letošnji dolgi in ostri zimi pošteno zeblo. Toda ena zima je za podnebje in spremembe v ozračju brez pomena. Angleški znanstveniki namreč pravijo, da je Zemlja od dne do dne toplejša, in že sanjarijo o tem, da bo v Angliji zorelo grozdje ali da bodo morda rasle celo palme. Hkrati pravijo, da se bodo morali prebivalci Francije in Belgije, polovice Holandske ter dela severne Nemčije, Danske in Poljske, zateči v druge dežele, ker bo njihovo domovino zalilo morje. Kdaj pa se bo to zgodilo? Geologi trdijo, da bi se utegnulo to zgoditi že čez kakih 50 let. Svojo trditev utemeljujejo z velikimi spremembami, ki nastajajo zadnja desetletja na Zemlji.

Ledeniki in led na daljnem severu se čedalje hitreje tope in zato se gladina oceanov nenehoma dviga.

Klimatološke postaje na Grönlandiji, Islandiji in Spitzbergih geologom pritrjujejo, češ da je prišla Zemlja v obdobje hitrejšega segrevanja. Ta pojav opazajo že od l. 1850. Na omenjenih področjih je naraščanje temperature posebno občutno. Na Spitzbergih je narasla od l. 1910 povprečno za 10°. V Kanadi in Sibiriji se vsako leto pomakne meja ledu od sto metrov do več kilometrov proti severu. Povprečno se ledeniki skrčijo na leto za 500 m. V Skandinaviji obdelujejo kmetje polja, ki so bila nekoč pokrita z ledom. Zato so obale Evrope v nevarnosti, da jih zalije morska voda.

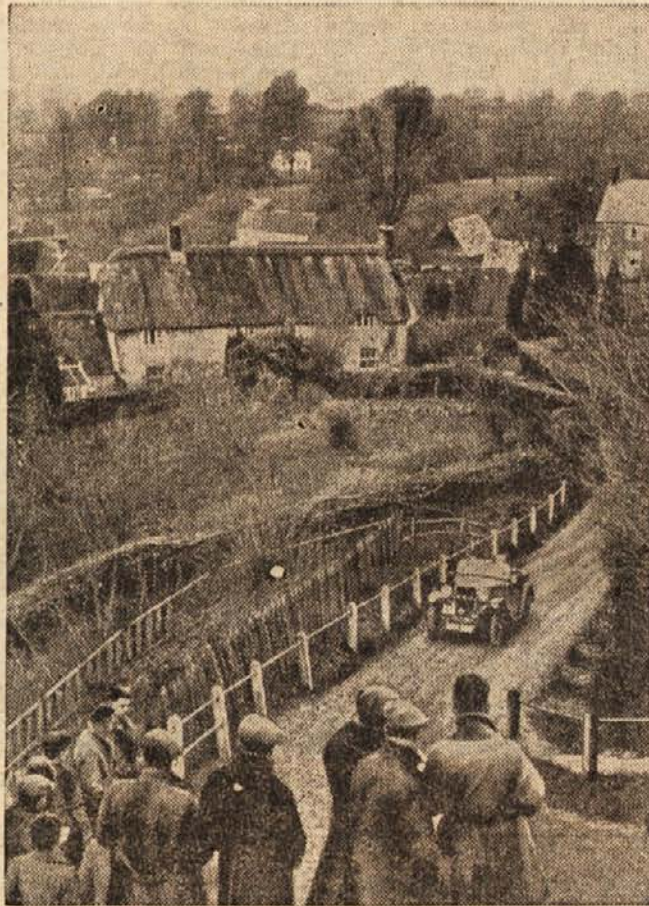
Na eni strani bi človeštvo utrpelo veliko škodo, na drugi pa bi imelo korist.

saj bi se na severu znatno povečala površina obdelovalne zemlje. Kmetje severne Evrope bi se morali seveda preseliti na Islandijo, Grönlandijo ali Aljasko, da bi tam obdelovali zemljo.

Vzroke naraščanja temperature na Zemlji pojasnjujejo geologi na različne načine. Med raznimi domnevami je najverjetnejša tista, ki pravi, da je treba vzrok iskati v industrializaciji Zemlje. Seveda ne gre za toploto, ki jo proizvajajo tovarne, marveč za velikanške količine ogljikove kisline, izpuhtevajoče iz tovarniških dimnikov. Glavni regulator ozračja je namreč ogljikova kislina, ki je v naši atmosferi 1000 milijard ton. Liki steklena streha na gredici propušča sončne žarke, da segrevajo ozračje nad Zemljo, hkrati pa zadržuje toploto, da ne uhaja nazaj v vesoljstvo.

Če torej količina ogljikove kisline v ozračju narašča, uhaja nazaj v vesoljstvo čedalje manj toplote. V zadnjih 50 letih se je količina ogljikove kisline v ozračju povečala približno za 10%. Teh sto milijard ton izvira iz industrij, naprav.

glijskih in nemških obalah so morski viharji čedalje pogostejši in strokovnjaki pravijo, da bo treba zgraditi ustrezne nasipe in jezove, sicer bo morska voda zalila velika področja, da bo ostalo brez strehe na stotisoče ljudi.

Angleška pokrajina

Tona potrošenega premoga da 2,5 tone plinaste žveplene kisline. Tako lahko približno izračunamo, da

iz tovarn izpuhti vsako leto šest milijard ton plina.

Rastline vsrkajo na leto 1000 milijard ton žveplene kisline, ki jo razkroje in spreminjajo v plin, uničuje človek gozdove, ki bi lahko plin znova absorbirali. Zato skoraj v celoti vrnejo ozračju. V tleh se je izgubi komaj 10 milijard ton.

Človeštvo je porušilo to ravnotežje. Istočasno ko se zaloge premoga na Zemlji je podnebje čedalje toplejše in tako bo v severni Sibiriji in na Aljaski nekoč zorelo žito. To je za prebivalce teh področij razveseljivo. Toda vsaka stvar ima tudi svojo senčno stran. Na holandskih, norveških, bel-

Farukove znamke prodane

Na javni dražbi v Kairu so prodali zbirko bivšega egiptovskega kralja Faruka preračunano v naš denar za dobrih 100 milijonov.

Učinkovita vakcina proti otroški paralizi

Mladi bakteriolog z univerze v Pittsburgu dr. Jonas E. Sock je odgovoril na nekatere kritike glede zanesljivosti učinka vakcine proti otroški paralizi. Strokovnjak iz Cincinnatija dr. Albert Sabin je nedavno predlagal, naj bi opustili cepljenje pol milijona šolskih otrok v ZDA. Cepljenje naj bi se začelo čez nekaj tednov. Svoj predlog je utemeljil s trditvijo, da učinki cepiva še niso znani. Dr. Sock pa je na tiskovni konferenci izjavil, da je cepivo še učinkovitejše, kakor je mislil. Bajе lahko zagotovi celo imunost za vse življenje. Zato ne vidi utemeljenega

razloga, da bi cepljenje otrok opustili.

Vakcina dr. Socka je sestavljena iz treh tipov paraličnih virusov poliomielitisa, razvitih na opičjih ledvicah. Opice zastrupe s formaldehidom. Nacionalna fundacija za boj proti otroški paralizi, ki gmočno podpira raziskave dr. Socka, uvozi na mesec nad 2000 opic, da lahko ta znanstvenik svoje delo nadaljuje. Če bodo hoteli v ZDA cepiti vse otroke do 15. leta starosti, bodo potrebovali velike količine vakcine. Za to bodo morali zastrupiti 40.000 opic.

LETALO ki se spušča in dviga navpično

V tovarni, kjer so ga izdelali, pravijo, da bo lahko nosilo tudi atomske bombe

Več let so si konstruktorji v tovarni letal »Lockeade« v Bairbanku v Kaliforniji prizadevali, da bi izdelali model letala, ki se dvigne in spusti navpično kakor helikopter. Naposled se jim je to posrečilo. Letalo doseže hitrost 80 km na uro in spusti se lahko na letališče ali na ravno polje, na prostor, velik kakor teniško igrišče. Novo letalo še izpopolnjujejo. Opremljeno je s turbopropulzivnim motorjem z dvema propelerjema, ki se sučeta na isti osi, toda v nasprotni smeri. Letalo je podobno dolgemu torpedu z zelo kratkimi krili. Spreddaj pa ima dva propelerja, zadaj pa nekakšno plavut v obliki črke X, ki mu omo-

goča, da se po potrebi postavi navpično.

Tudi kolesa so konstruirana tako, da pomagajo postaviti letalo navpično, preden se dvigne. Pilotov sedež pa tudi vsi instrumenti pa so konstruirani tako, da jih lahko uporabljajo, ko stoji letalo navpično ali ko vodoravno leti. Motor je zelo močan in že v začetku razvije tolikšno silo, da se letalo z lahkoto dvigne. Ko se spušča, se postavi navpično, plavut podobna naprava pa prepreči, da se ne začne v zraku sukati. Spušča se počasi, ker si pomaga s propelerjema. Vsak propeler ima tri krake. V tovarni pravijo, da bo novo letalo lahko nosilo tudi atomske bombe.

Preplah po eksploziji vodikove bombe

Tretjo vodikovo bombo naj bi vrgli na področje Eniwetok—Bikini

Nedavna eksplozija vodikove bombe na Marshallovih otokih v Pacifiku je vzbudila po vsem svetu veliko pozornost, saj je bila bajе šestkrat močnejša od eksplozije atomske bombe, vržene na Hirošimo. Presenetila je celo sodelujoče znanstvenike. Spričo njene silovitosti je ameriška komisija za atomsko energijo spreminila svojo sodbo o poskusu z vodikovo bombo, ki so ga napravili 1. maja 1952, češ da se je »izjalovilo«. Takrat je bila eksplozija

250-krat močnejša od eksplozije atomske bombe, ki je padla na Hirošimo. Ognjeni stebler je meril v premeru 45 km, značilni gobi podobni oblak pa se je dvignil 30.000 m visoko.

ZDA bajе že pripravljajo nov poskus z vodikovo bombo na Pacifiku in o tem bodo pravočasno obvestile in posvarile ves svet. Tretjo vodikovo bombo naj bi vrgli

na področje Eniwetok-Bikini, in sicer iz letelce trdnjave s padalom. Tako bi se pilot še utegnul z letalom umakniti dovolj daleč, da bi ne čutil posledic eksplozije. Zastrazeno področje bodo tokrat dvakratno povečali, ker opazovalci menijo, da sežejo radioaktivni delci zaradi močnih zračnih tokov daleč čez običajno zastrazeno področje. Razen tega so vzlic velikemu napredku v meteorologiji še zmeraj neznan činitelji. Zato ni izključeno, da bi čez nekaj dni celo dežela, oddaljena več tisoč kilometrov od področja, kamor bo padla vodikova bomba, čutila radioaktivnost. Senator Sterling Cole, ki vodi senatni odbor za atomsko energijo, je zaslial uradnike komisije za atomsko energijo, da bi ugotovili, ali so bile ob zadnjem poskusu z vodikovo bombo 1. marca na Pacifiku storjene napake. Dva člana od-

bora sta zahtevala natančno preiskavo, kako se je moglo 315 mož posadke japonskih ribiških ladij tako približati področju, kjer se je razpočila vodikova bomba, da so bili izpostavljeni radioaktivnim žarkom.

V tej zvezi je zanimiva vest, ki jo je priobčil londonski časnik »Recorder«, češ da je

SZ v nekaterih ozirih na področju proizvodnje atomskega orožja že znatno prekosila zahodni svet. S pomočjo strokovnjaka za jedrsko fiziko Pontecorva, ki je pribežal z Zahoda v SZ, in nemških znanstvenikov so v SZ bajе izdelali že dva tipa vodikovih bomb.

PRED SODNIKOM

Sodnik možu, ki se hoče ločiti od žene: »Najbolje bi bilo, da bi se z ženo pobotali.«

Mož: »In kaj je po vašem mnenju drugo najboljšo, gospod sodnik?«